

Våren 1971

Solbacka- Tidningen

Tidning för alla solbackaelever

Här hämt nötc

"DICK" RIKARD LÖFDAL har lämnat Sverige och sitt kafé och slagit sig ner i Schweiz. Han finns i Locarno. Solbackakolonin där nere utökades också med MICHAEL CALLMANDER, som studerar vid tandläkarhögskolan i Zürich.

OLA LUNDIN från Västerås vistas nu i Uppsala där han blandar sina juridiska studier med politisk verksamhet.

BENGT WALLANDER, student —66, från Ronneby är färdig tandläkare och startar praktik i Borås. Gift sedan något år,

GÖRAN PILGÅRD, student —67, passade på att visa sin fästmö Sörmeland och Solbacka i samband med Solbackabalen. Han läser vid tandläkarhögskolan i Malmö, och är klar om ett år. Vid samma högskola finns också PALLE WALLIN, student —67, förlovad med golfstjärnan Liv Forsell.

Bland övriga föredettingar där finns CHRISTER MÖRLING, PETER DUPONT, PER FRISING och BENGT HALLBERG, den senaste färdig sen i julas.

CARL WETTERSTRÖM, flera år lärare vid Solbacka, nu i Motala, var på Solbacka och visade upp sina två barn.

ERIK W HANNER, har svärt att glömma Sörmeland, bygger ut sitt sommarställe vid Flen. Han har under flera år försedd Solbackapojkarna med glace. Så gjorde han även på föreningens vårbal på Solbacka. För detta vill vi alla, som var med, framföra vårt varma tack.

GÖRAN BRYNTSE är färdig med sin examen i Lund och doktorerar på trä, cellulosa. Vistas för närvarande i Stockholm.

Jubilar 1

Disponent BENGT EKLOF, Ekgården, Berghälla (Jönköping), fyllde 50 år den 20 januari. På Solbacka gick han 1934—38. Ytterligare en 50-åring finns i Jönköping, dock inte förrän den 28 oktober. Jubilar då är TORSTEN RICHTER, ständig med-

lem av föreningen sedan studieåren 1940—43.

Jubilar 2

Ständige föreningsmedlemmen Anders Herdin i Falun (1924—1927) passerade de 60 den 5 febr.

TOMAS BARDENSTAM, denna tidnings förre lokalredaktör, läser i Lund. Drygar för övrigt ut studiemedlem med nyöppnat affärsverksamhet.

Fler jubilarer

Den 16 mars blev KURT BERGSTROM, Djursholm, 50. Han gästade Solbacka mellan åren 1935 och 1940 och är sedan dess ständig föreningsmedlem. Ständig medlem är också BJÖRN MÖLLER efter åren 1927—29. Han bor på Värtavägen i Stockholm och fyllde 60 den 20 maj. En 65-åring finns också att gratulera, nämligen ständige medlemmen IVAR TJURLANDER (1917—19). "Dagen" 2 juli firar han antingen på Höglbergsgatan 11 i Stockholm eller i sommarstugan på Värmdö. Ständig medlem är också TORSTEN CRONLUND (1923—29), som kan gratuleras på sin 60-årsdag den 13 juli på Sulitelmavägen 37 i Bromma. 10 år mindre blir ALLAN GRAMER (1937—42) den 29 augusti. Gratulanter hänvisas till Utgårdsvägen 61, Spånga.

KARL-OLOV OLSSON från Stjärnhov har efter någon tvekan bestämt sig för att bli statofficer vid pansarväpnet. Där träffar han bl.a. JOACHIM NÄSSLIN.

CURT HOLSTI har fått ut sin med. lic. Alla vänner gratulerar och önskar lycka till. Givetvis lyckönskar också fru Margareta och de två döttrarna. Lyckönska kan man också PER-OLOV HOLSTI, Malmösjö gård i Grödinge. Han gick på Solbacka 1936—40 och täcker fylla 50 den 19 augusti.

Lyckönsningar

får också KURT OTTO KJELLGRÉN, Ehrendals Kvarn, Gnesta, (1915—17), och ständig medlem, samt OSSIAN UDDEMBERG, Gibraltargatan 8, Göteborg (1915—16). Båda fyller 70, den 11 augusti resp. 23 oktober.

Skattmästaren har ett enormt arbete med att söka hålla reda på Era adresser. Varför skall Thomas Leijonhufvud, Thomas Bjelke, Anders Grönberger, Per Åkerberg, Folke Heinius, Sven Esmarch och ett stort antal andra medlemmar bli utan vår tidning nu i sommar. Sedan utsändningen i julas är det 41 medlemmar som har flyttat utan att uppge ny adress. Jag fick tillbaka 41 kallelser till vårbalen.

När Ni flyttar anmäl då adressändringen även till Föreningen.

Adressen: Norrman, 150 12 Stjärnhov.
Tack!

En blomsterkvast

överräcker tidningen till BARBARA VON HELAND, som nu är färdig med en fil. mag. En examen hon avlagt helt vid sidan av sitt vanliga jobb.

ULF ENGZELL (1949—50) har begivit sig till Uganda, där han under två år skall tjänstgöra på ett sjukhus drivet av den norska motsvarigheten till vårt SIDA. Innan han gav sig iväg fick han i början av juni ut sin brett genom en skickligt genomförd disputation.

Fyllerister igen

Den 15 april passade försäljningschefen vid Ceaverken i Strängnäs, HANS JÖRGEN RENCK (1939—44) på att fylla

50 och den 23 juni hyllas HANS M:SON BRUNO (ständig medlem, 1919—21), Knäppingborgsgatan 11, Norrköping, på sin 65-årsdag.

Klang och jubel

Fram emot julen kan det vara dags att duka festborden även på Solbacka. Dagen innan BO MAGNUSSON får julklapparna färs han 50-årspresenterna.

FOTBOLLSDOKTORN och brännskadeexpertens STEN-OTTO "BATTIS" LILJEDAHLL har övergivit idrottssmännen, de brännskadade och Stockholm. Numera är han väl installerad som professor vid högskolan i Linköping.

+ LARS SANDRING

Solbacka Tidningens allra första huvudredaktör och ansvarige utgivare, leg. läkaren Lars Sandring, Härryda, har avlidit i en ålder av 49 år. Han var född i Göteborg, blev student på Solbacka 1941, med. kand. 1945 och med. lic. 1949, 1950—52 var han underläkare vid Sahlgrenska sjukhuset och 1952—53 amanuens vid klinisk-kemiinstitutionen vid Göteborg Universitet. Han tjänstgjorde sedan på Sahlgrenska medicinska klinik 1953—54 och som underläkare 1954—56. Från sist-nämnda är verkade han som praktisande läkare i Göteborg. Närmast sörjande är maka Ulla, f. Wallin, och barn i ett tidigare äktenskap. Många vänner från solbackaåren deltar i sorgen.

Redaktörsskifte

Nu är det andra gången på ett år som det sker skifte på lokalredaktörsposten för denna tidning. Undertecknad, som innehade redaktörsskapet 1970–71, avlämnade klubban — eller rättare pennen — till Marika Bratt. Marika är ny elev och f.d. redaktör för Nya Elementars skoltidning. Tidigare har, som väl alla vet, redaktörsposten varit reserverad för ordföranden i litterära föreningen Foibos. Men tyvärr medför det minskade elevantalet en massa komplikationer. Den för tillfället mest lämpliga eleven för redaktörsposten råkade vara Marika. Den nuvarande ordf i Foibos går nämligen ut skolan i år och har, liksom jag själv, inte tid med tidningen.

Vi hälsar Marika hjärtligt välkommen i spalterna och hoppas hon skall finna sig väl tillräddt. Marika är den första flicka vi haft i redaktionen och jag är sät-

ker på att hon kommer att bli till läsarnas belåtenhet. Jag är i alla fall, jag har själv utnämnt henne, övertygad om att hon kommer att göra ett gott arbete.

Stålberg

Fin pop och maskerader i Steck-Gothas historia

DENNA LOKAL
VAR URSPRUNGLIGEN ETT
FÖRKÅD, OCH BLEV SEDAN
SPELLOKAL FÖR BL.A.
STEAMPACKET
SAMTIDIGT SOM DETTA INRE
KUM ANVÄNDES SOM BLOMFRÖRÅD
PODEN DOG OCH LOKALEN
STÖD ORÖRD *tills*
LARS BAALACK - TOMAS STENBERG
KRISTER JUNG - THOMAS ERICSSON
HANS PARNEUS - RAGNAR NILSSON
ULF HÄGGSTRÖM - KINA WIRELL
JENS SUKSDORFF - ANITA EKSTRÖM
URBAN TORELL
BÖRJADE RÖJA, SOFA
SKURA OCH MÅLA.
REGULTATET BLEV
DETTA!

Konstverk på väggen häller sig Steck-Gotha också med vilket framgår av Lars Baalacks bild.

Våren 1969 startades Steck-Gotha (se ST:s vårnnummer 69). Det har nu förflutit 2½ års sedan dess och under tiden har det visat sig att danslusten bland eleverna avtagit avsevärt. Detta kan bero på att elevantalet minskat under hand, att färg-TV och

TV 2 införts och att de flesta reser hem varje helg. De här två åren har emellertid medfört en mängd roliga minnen.

Den första våren hann vi inte med så mycket, det var både ovant och svårt att hålla med

musik och mysiga idéer. Under hösten 69 var det dock mycket folk. Tre gossar, som tyckte det var lite för långtråkigt, genomförde en maskerad, en hippie-maskerad. Alla ställde naturligtvis upp med halsband, fredsmärken och allt som hör en hippie till. Då fina priser utlovats gjorde alla sitt bästa och första pristagare blev Elsa "Gurkan" Löfgren och "Tajen" Wallsten.

Kvällen innan jullovet var det full fart utan något speciellt program. Men vi hade vår fina julgran klädd i allt från dasspapper till plåtburkar. Den som höll igång mest var Tomas Stenberg, som skulle ha ett hjärtligt tack för att han höll humöret uppe hos alla.

Grännskolan var här för att möta oss i idrott och innan Steck-Gotha slog upp dörrarna för dem och Backeneleverna bjöds på en fin popgala i aulan, så alla var ordentligt danslystna när de kom ner till klubben. Hela tiden var det fullt på dansgolvet och kön till drickautomaten blev bara längre och längre. Trångt, mysigt och den roligaste och bästa kvällen i Steck-Gothas historia.

Ytterligare en maskerad ordnades, denna gång med fri klädsel. Och kom gjorde jultomten, cowboys, indianer, poliser, kineser, detektiver, 20-talsgossar, madrasser, raggarbrudar och många andra mäniskor och djurarter. Pristävlingen vanns av pojken utklädd till flicka "Fritte" Frimodig — mycket verklighetsdroget.

Våren 69 tog vi 50 öre i inträdesavgift, vilket senare höjdes till 1 kr. De som ville kunde få ett medlemskort för 10 kr. Nu i år har inträdet varit helt fritt. Lokalen har inte bara använts som diskutek utan även föreningar på skolan har fått disponera den. Vi avgående Steck-Gotha-grundare vill tacka för den tid som varit och önskar de nya lycka till. Vi hoppas då också att skolans elever inte bara skall klaga utan också stödja med nya idéer och skivförslag.

Krister Ljung och Lars Baalack.

Ny elevkårsorganisation Mer demokratiskt råd?

År 1944 införde rektor Folke Goding ett elevkårsorgan för elevernas självstyrelse på Solbacka, det s.k. rådet. Under årens lopp överlög detta en mängd uppgifter som tidigare handhöfts av kollegiet och samarbetet mellan kollegiet och rådet har i stort sett gått klanderfritt.

Solbacka var därmed en av de första skolorna i landet, där eleverna fick vara med och bestämma utformningen av sin egen arbetsmiljö, för att använda ett modernt ord. Under de senaste åren har emellertid en viss opposition mot rådet gjort sig gällande. Eleverna har ansett att rådet lagt alltför stor vikt vid t.ex. ordningsfrågor och struntat i andra uppgifter.

Och nu har det hänt!

En helt ny elevkårsorganisation har skapats. Elevhemmen

Hemrådens uppgifter är bl.a. att vara kontaktorgan uppå till pater, husmor och rektor. Råden föreslår åtgärder som underlättar samvaron på elevhemmen och planerar olika verksamheter.

Elevhemmen utgör också "valkrets" för val av representanter i rådet. Även externaleverna bildar en egen sådan valkrets och väljer sin representant till rådet. Rådet lever alltså kvar men med andra funktioner och sammanträder var fjorton dag. Rådet uppgifter är bl.a. att samordna all fritidsverksamhet på skolan och tillvarata elevernas intressen på alla fronter.

Rådet är också verkställande organ för stormötet, där alla problem kan tas upp av alla inför

har blivit mer självständiga i och med tillkomsten av hemråden, där en elev sitter som ordförande.

hela elevkåren. Stormötet väljer också ordförande och vice ordförande, vilka, av självklara skäl, kallas för 1:e och 2:e kurator. Ett stormöte i januari i år valde Åke Stålberg (förste) och Mikael Arneryd (andre) till kuratorer. Övriga ledamöter i rådet är Ulla Eriksson, Carl-Gustaf Wrangel och Madelene Åkerfelt.

Som ett typiskt exempel på rådets yttrare verksamhet kan nämnas anordnandet av dans med korv och dryck på skridsko runt eldar på Kyrksjön. Den inre verksamheten syns inte utåt men bedrivs i internatråd, samarbetsnämnd och föräldraförening samt i ett ständigt uppvaktande av rektor i olika frågor.

Prenumeration 5 år	kr 50:—
Lösningspris	kr 10:—
Medlemmar i Föreningen Solbackapojkarna erhåller tidningen utan kostnad.	

Redaktör och ansvarig utgivare: Gunnar Diamant, Akvarievägen 1,
135 00 Tyresö
Lokalredaktör: Marika Bratt, Solbacka lärerverk, 150 12 Stjärnhov
Ekonomichef, annonser: Ulf Peyron, Kottlavägen 66, 181 61 Lidingö
Distributionschef: Hans Norrman, Solbacka lärerverk, 150 12 Stjärnhov

Tidningen utkommer med ett
nummer per termin
Postgiro: 46 29 45 · Lidingö
Annonsprislista på begäran
Tryckt 1971 hos
Helsingborgs Tryckcentral

TRADITIONEN GÅR VIDARE

När Anders Jeurling för 70 år sedan grundlade Solbacka väckte det stor uppmärksamhet över hela landet. Sir Harrys nyligen sammanställda presshistoria vittnar med all önskvärd tydlighet härom. I samma dokument kan man följa skolans expansion under Folke Godings ledning. Den var då under ständig utveckling för att så småningom bli den största internatskolan i landet.

Men vindarna skulle svänga. Det var just 1966, dvs samma år som Folke Goding gick bort. Sedan dess har klimatet varit kärvt, stundtals mycket kärvt. Säkert finns flera orsaker här till. Internatskoleutredningens negativa konsekvenser är emellertid uppenbara. Denna presenterade sitt slutbetänkande 1966. Solbacka återfanns icke bland de skolor som utpekades som s.k riksinternatskolor. Med vaga formuleringar ställdes vi som reserv till 1971. Redan då förutsades att detta måste medföra stora påfrestningar såväl ur personal- som ur elevsynpunkt. Dessa farhågor har också bekräftats.

Vår situation har just icke förbättrats genom den väldssamma diskriminering som Solbacka är utsatt för då det gäller statsbidragets storlek. Man kan fråga sig varför Lundsberg, som ej heller blev riksinternat, har förmånen att lyfta någon miljon mera i bidrag än vad Solbacka får. För att icke tala om de bidrag som utgår till riksinternatskolorna. Likväl håller samliga internatskolor i stort sett samma avgifter. Om också statsbidragen hade varit av samma storleksordning skulle Solbacka kunna sänka sina avgifter med 5.000 kronor per elev.

I kombination med dagens skattesatser måste nuvarande läsårsavgifter betraktas som på tok för höga. Endast en mycket begränsad krets kan idag utnyttja våra tjänster. Detta är desto mera beklagligt som vi vet att ett stort antal elever har behov — men icke råd — att gå på internatskola. Av de närmare 600 prospekt som sändes ut inför nuvarande läsår resulterade en bråkdel i ansökningar. Vem vill eller kan betala en liten förmögenhet för en tjänst som på annat håll kan fås utan kostnad?

Ar då dessa två tjänster jämförbara? Svaret är reservationslöst nej. Även om klassrumssituationen kan anses vara jämförbar ligger i internatformen så många fördelar som sambället aldrig kan erbjuda. Av naturliga skäl. Resonemanget gäller inte alla elever men tillräckligt många för att Solbacka och ett antal andra liknande skolor skulle kunna fyllas. Detta måste också ha varit orsaken till att riksinternatskolorna fick riksdagens stöd. Men man kan väl då icke rimligen ha menat att dessa skolor skulle ligga kvar på samma avgiftsnivå som tidigare. Snarare måste det ha varit så att man önskade bredda elevunderlaget och öppna skolorna för elever från olika samhällsklasser. Så har naturligtvis icke blivit fallet.

För Solbackas del tjänar det knappast något vettigt syfte att dra jämförelser eller att ställa upp om-satser. De ekonomiska realiteterna kräver mer än så. Detta är vi medvetna om. Vår verksamhet har därför hela tiden anpassats efter de nya förutsättningarna. Detta har skapat en grund för fortsatt verksamhet. Ett nytt läsår står för dörren. En stab av skickliga medarbetare kommer att föra en sjuttioårig tradition vidare.

S. F.

OMSLAGSBILDEN

Det här numrets, liksom även förra numrets, omslagsbilden är inte av den vanliga typen för Solbacka-Tidningen. En yrkesarbetande fotograf, f.d. Solbackaelev, Bengt Ervald, presenterades i förra numret. Den här gången har turen kommit till Pelle Holmström, elev på 40-talet, och nu välbeställd fotograf med egen ateljé i Helsingborg. Frångestatt att han svarar för omslagsbilden visar han sin skicklighet på ett bilduppslag inne i tidningen.

Succé för Solbackabalen

Gamla och unga på 70-årsfest

Så har då återigen en Solbackabal och en Solbackadag avhållits i varvacker Sörmlandsnatur och i sedvanlig gemytlig stämning. I år sammanföll de båda dagarna med Solbackas 70-årsfirande. Några extra arrangemang hade inte gjorts för att celebrera jubileet, men kanske trängde sig minnen på alldeles speciellt bland de ca 100 deltagarna. Eller var det tankarna på framtiden som kom att stå i förgrunden . . .?

Hur som helst stämningen var i topp, några sorgsna miner fanns inte, maten var god, dansmusiken bra och ett nytt blad kan vändas i Solbackas historia.

När man hör ordet Solbackabal tänker man på tidigare elevers superlativer om stämningen när de strålade samman på balen, pratade minnen, åt gott och fröjdades i allmänhet. Därför är det inte utan att man känner sig lite extra stämningsfull inför sin allra första Solbackabal.

Jaja, visst var det gamla minnen det talades om och skålades för och visst var stämningen som alltid på toppen. När man är föredetting känner man sig nog lite rörd av alla de ståtliga talen och av själva airen runtomkring. Ta tex Sir Harry och hans tal om Solbackas födelse, uppväxt och blomstrande. Det var gripande — men så var det ju också skolans 70-årsjubileum.

Till och med det som vanligt skämtaktigt allvarliga talet till kvinnan gav vissa små funderingar. Bland alla skänten och de små "hemlisarna" kunde man inte låta bli att undra över fortsättningen. Blir det några fler Solbackabaler?

Men ingen läter hoppet dö, ty fler sådana baler önskar man få uppleva just på Solbacka när naturen är som vackrast.

Barden

Att stämningen var den allra bästa torde framgå av bilderna, som också visar att det var en fest för både gammal och ung. De båda "gubbarna" torde tillsammans kunna skriva skolans historia. Harry Berger kom dit 1930 medan Kurt Otto Kjellgren upplevde skolan som elev 1915—1917. Om man i sammanhanget får tala om veteran är faktiskt den söta flickan på bilden ovanför också gammal i gården. Åsa Holm, dotter till Solbackaläraren Karl-Erik Holm och hans hustru Hjördis, lekte på gräsmattorna redan i krypåldern. På bilden allra längst ner balens värdpar och de som har ansvaret: Eva och Hans Norrman, Lillemor och Sven Fredholm.

Solbackadagens resultat

Fotboll:

Nuvarande—Gamla 2—1

Målskyttar:

Nuvarande: Hans Isenius, Hans Fredlund.
Gamla: Johan Wahlquist.

Banskytte 50 m:

1. Nuvarande	366 poäng
Mats Carnerup 94, Ulf Boström 91, Inga Engström 91, Bengt-Olof Norrby 90.	
2. Gamla	362 poäng
Lars Frisell 93, Ulf Peyron 92, Lars Norrby 90, Curt Isoz 87.	

3. Kollegiet

Stig Mirstedt 93, Sven Fredholm 90,
Tor Lundberg 76, Hans Norrman 61.

320 poäng

Skeet (18 duvor):

1. Nuvarande	51 träff
Lars Baalack 17, Anders Engström 17, Urban Kjellberg 17.	
2. Gamla	45 träff
Ola Baalack 16, Jakob Strandmark 16, Per Styren 13.	

Tennis:

Mikael Arneryd—Olle Gidlöf 2—0.
Gunnar Hultman—Rolf Lund 0—2.

Segling:

Trissjolle:

1. Lars Nilsson/Olof Milveden (nuv.)
2. Herman Ramströmer/Ola Baalack (gamla)

Optimistjolle:

1. Hans Nordin (gamla)
2. William Kähler (nuvarande)
3. Sven Jönsson (nuvarande)
4. Ulf Peyron (gamla)

Basket:

Nuvarande—Gamla

20—90

Hyllning till våren

OH, du härliga sprudlande, lekfulla vår, ansvarslösa vår! Solbacka har även i år drabbats av denna obotliga exotiska åkomma. Vad är det nu som gör våren så speciell? Är det den första vitsippan? Känsan att få sätta på sig sina knästrumpor? Den s.k. studenten, skolavslutningen eller vårförälskelsen? Kanske allt på en gång.

Men annorlunda är det, vi blir vackrare, vänligare och får ett längtansfullt uttryck i ögonvrån. Vad gör man på Solbacka en vardag? Jo allt man inte gör på vintern: seglar, springer på storstigen, går långa sköööna promenader, försöker bli brun på Norrebos fantastiska altan, filosoferar vid sjön, plockar blommor, eller bara sitta ner på gräset och njuta. Det finns mycket att göra med litet fantasi. Äntligen! Du är mer än välkommen kära vår!

Marika Bratt

**FAST
GREPP
med**

VERBAL

SLANGKLÄMMOR

**i järnhandeln
hos biltillbehörsfirmor
på bensinstationer**

Intressanta arbeten i nya gymnasiets kurs

Bergsbruket i Gryt i 1600-talets Öllösa

Om man åker den krokiga vägen från Gryts kyrka norrut förbi Öllösa gård, kommer man upp på Mälarmårdens skogklädda höjder. Alldeles norr om Öllösa i en tvär krök, vindlar en liten skogsväg in genom ett halvt rasevattnat grindhål. En sommarstugeväg? Följer man den förbi massavedstravar och genom hagar, där inga kor betat på mången god dag, och där skogen med raska tag tar igen vad en tragen torpare en gång tog ifrån den, kommer man fram till en liten bro. På ena sidan finns en porlande bäck, på andra sidan en grund liten damm med kristallklart vatten.

Vägen fortsätter ut på en för skogsmarken ovanligt stor öppen plats. För femtio år sen var här brukade åkrar. Och minsann — där ligger sommarstugan, det ombyggda lilla torpstället. Vi går förbi fruktträden vid stugknuten och följer en stig. Snart nog träffar vi åter på den slingrande bäcken. Vi möter den där den kastar sig nerför en berghäll, forsar över blankslitna stenar, dyker under mossiga block, allt i en rasande fart, för att slutligen helt makligt orma sig fram mellan kabbelekor, älgsår och vide. Ljud som når fram hit är naturens egna. En plats fyllt av ro.

Men jorden i fotspåren är svart, stenarna på jordhögen bredvid är gnistrigt blåskimrande eller gråsvarta i förvirrda former. Under buskarna i slänten mot bäcken skymtar stenblocken i en byggnadsgrund, som istadigt hållit sig kvar under mer än 300 år.

Under ett par årtionden i mitten av 1600-talet kämpade här Öllösa järnbruk för sin existens.

Öllösa tillhörde en liten bergslag på ca fyra kvadratkilometer, där det fanns 12 stycken små järnbruk, som alla låg på Mälarmårdens. Det är namnet på höjdsträckningen tvärs över Södermanland. Bergsryggen är skogig och vild, och här finns många småsjöar och vattendrag med forsar. Berget innehåller järnmalm. Det fanns enligt tidens sätt att se alla förutsättningar för en bergsindustri — skog, vattenfall och järnmalm.

Men järntillgången var även för 1600-talets bergsmän dålig och bruken lades ner undan för undan. Ett av dem finns kvar. Det är Åker, som fortfarande har en viktig järnindustri.

Hur såg det ut vid Öllösa och de andra småbruken när driftens var i gång? Vad framställdes? Vilka levde här och hur levde man? En hel del fakta ger de brev, som växlades mellan förvaltaren av Öllösa järnbruk och bolagsmännen i Torshälla snidwerk, till vilket bruket var utarrenderat.

Som förvaltare av Öllösa järnbruk anställdes 1636 en ung invandrads bergsman, Herman Thor Schmiede. Han blev stamfar för släkten Tersmeden. Han hade fått sin utbildning i Liege, vallonsmids huvudort, och torde ha kommit till Sverige "medh i Crone Skepp" julafton 1626 "anmodad af den Store Konung Gustaf Adolph".

BREVKONTRAKT

I en samling på 25 brev finns ett kontrakt, som berättar hur det såg ut vid bruket. Sälunda skulle finnas

"een godh maesugn
twå godhe hambrar med twå
hålar (städ) i hvor hammar och
all annan Reedskaph som till
godhe hambrar ägnar och bör
vara een Järnbodh med wigh
och wikht
Koolhuus
Spannemåls Quarn
Säggé Quarn
Bodhen i Åcker Sochen
alla dhe Stugur och Wåningar
som till förbe:de Bruks nöd-
torff och hantverkmännernas
tarff lätit byggas och upp-
sättas".

Under år 1642 sker en livlig brevväxling mellan Zur-Schmieden, som han senare kallas sig, och Torshälla snidwerk. Den ger en föreställning om förhållanden vid bruket.

I ett brev från den 5 mars berättar Zur-Schmieden att han kommit hem från marknaden i Strängnäs och då är hamrarna i full gång. I maj går det fortfarande bra. Ja, man har t.o.m. ökat produktionen och utvinner 7—8 skeppund järn om dygnet mot 6 föregående år. På sensommaren börjar svårigheterna. Den 14 augusti skriver Zur-Schmieden, att sedan masugnen varit i drift i 18 veckor, måste den drivas ut den 14 juli. Stället hade blivit sönderbrändt. Hamrarna hade redan stoppat av vattenbrist veckan före Olsmess den 24 juli, och frågan var, när bruksrörelsen skulle kunna återupptas.

I det nya gymnasiet finns en massa nya arbetsformer, förutom den gamla dagläxan, som alla känner till, finns nu även långläxa, beting och specialarbetet.

Den successivt stegrade träningen av elevernas förmåga att arbeta självständigt avslutas med det till åk 3 förlagda specialarbetet. Avsikten är att eleverna skall ges tillfälle att pröva sina krafter på en uppgift som är större än tidigare erhållna, liknande de uppgifter som de kan ställas inför i sina fortsatta studier.

Arbetets omfattning bör inte överstiga en veckas arbetsinsats (40 tim.). Aldre studenter igenkänner här de gamla specialarbetena som fanns fram till 1950-talets början. Nu är de åter.

S-T publicerar i detta nummer några arbeten, i mer eller mindre koncentrerad form.

Här bredvid följer ett sammandrag av Ulla Erikssons, i åk 3 Na, uppsats om Bergsbruket i Gryt. Vi läter publicera den för sammandraget ger en bild av hur pass omfattande ett arbete är. Vidare är det åtskilliga föredragningar som igenkänner alla namnen som förekommer, från den tid då han eller hon orienterade i trakten.

Alla notanhävningar till källlitteratur är borttagna för att ej trötta läsaren.

Under år 1642 var masugnen igång omkring 170 dygn. Försätter man ett genomsnittsutslag av 7½ skeppund per dygn, skulle årsproduktionen av tackjärn ha belöpt sig till ca 1 300 skeppund.

Troligen göt man också järngrytor vid bruket. Av dem skulle Zur-Schmieden nämligen bara behöva lämna hälften till Torshälla till ett pris av 1 riksdaler per kannrum, och under brukets senare skede göt man också kannkuler.

Herman Zur-Schmieden tycks verkligen ha kämpat hårt för det bruk han fått sig anförtrott. Öllösa järnbruk och han själv kom i en mycket stark beroendeställning till snidwerket i Torshälla. Det skulle alla produkter levereras och därifrån skulle betalningen komma. Annu var naturahushållningen den vanligaste, och för bruket var det nödvändigt att få proviant till det egna och till bruksarbetarnas hushåll. Till detta räckte inte vad man själv kunde få på gården eller köpa av bönderna i trakten. Förutom matvaror åt folket måste man också skaffa foder åt djuren, då särskilt hästarna, som skulle forsla den tunga malmen.

I bland befanns varorna dåliga och smärt tilltagna. Våren 1642 hade det kommit 53 tunnor dålig råg, som varken dög till bröd eller hästfoder. Detta fastän Zur-Schmieden enträgetbett om havre, ty vintern hade varit sträng och fodret var så slut, att man tvingats jaga ut hästarna på bete fastän gräset inte börjat växa på

grund av kyla och nattfrost. De slaktoxar man fått var både magra och betydligt dyrare än vad bönderna i trakten begärde. Oxarna köptes på våren, så att bruksfolket skulle kunna använda dem som dragdjur under sommaren och sedan slakta dem till föda under vintern.

UTSKEPPNING VID LÄGDESTA

Hästarna hade en dryg andel i det hårla arbetet vid ett järnbruk. De skulle forsla malm, kol och järn i en närmast väglös, oländig terräng. Produkterna från Öllösa utskeppades från Läggesta bro vid Gripsholmsfjärden innersta del. Men först kördes de till "Bodhen i Åcker sochen" och lagrades där. Till Läggesta är det fägelvägen bara 1—1½ mil från Öllösa. Så länge vintern varade, kunde man utnyttja sjöar och kärr och komma nog så rakt på Åker. Helt annolunda var det sommartid. Då måste man köra den långa omvägen genom Dunkers socken norrut över Magbron vid Magsjöarna, där häradsvägen tog vid åt Strängnäs och Åker.

I norra Gryts skogsområden finns annu hål, "skärplingat", som berättar om hur man letat efter den begärliga malmen. Ty fastän kvaliteten på Öllösa-malmen var god, så var tillgången ganska knapp.

En hel mängd människor måste ha haft sin utkomst från Öllösa bruk. "Das arbeitsfolk" är ett
forts. å sid. 29

Specialarbeten på Solbacka Skoljobbet går bättre - man trivs

Några data om Solbacka och dess elever

(baserat på ett specialarbete, gjort av Peter Gronowitz och Kjell Marcusson åk 3): tolkningar och slutsatser.

På frågan varför de började på Solbacka svarade 67 % för dåligt studieresultat vid den gamla skolan. Av dessa uppgav 55 % att detta berott på ett intensivt nöjesliv på fritiden. 19 % började av speciella familjeförhållanden. Siffran kan kanske bevisa att en internatskola har en funktion att fylla i samhället som ett andra hem.

Vad för just Solbacka?: på den frågan svarade 2/3 att det var på grund av rekommendationer och endast 9 % på grund av annons i tidningar. Detta fast skolan satsat hårt på en annonskampanj.

Tycker du att det är bättre ur studiesynpunkt att skolan ligger på landet? 83 % svarade ja. Solbacka har alltså ett idealiskt läge.

Utnyttjar du pater och husmor för att få råd och hjälp? Denna fråga visade att endast 5 % vänder sig till sin husmor och inte en enda till pater.

Angående frågor om det nya rådet är siffrorna intressanta då omval gjordes på grund av missnöje med det gamla systemet. (Från uppslag av Martin Styrén, 30.) När detta hände var det nästan full majoritet som stödde det nya förslaget resp det nya rådet. Nu, en termin senare, tycker 44 % att det gamla fungerade bättre, 31 % tycker att det nya systemet är bättre och 25 % tycker att det ej är någon skillnad. Kanske beror detta på att rådet ej har fått samma funktion att fylla.

Det har resonerats mycket bland eleverna om "att det går utför med Solbacka". Med några korta punkter fick de motivera och av detta framkom följande: antalet elever var för litet, en allmän förlappning av elevmaterialet; sammanhållningen ej den samma som förr; hemresa varje helg; liten idrottsaktivitet och att 3:e rings privilegier helt tycks vara borttappade.

Av 75 st elever (ej 3:e ring) är det 18 som tänker sluta på Solbacka. 4 slutar på grund av att den linje de valt inte finns, 5 st för att det är för dyrt och 8 st för att de inte trivs. Nästa år kanske den siffran stiger. Varför? Vad händer då med Solbacka? "Backens" vara eller inte vara i framtiden.

Låt oss försöka bevara internatskolan, för Solbacka... Vi behöver dig!

Solbackaelevens lördagsvanor

Analysering av frågorna och svaren på den enkät angående Solbackaelevens lördagsvanor som utfördes av Hans Pärneus och Martin Styrén.

Eleverna på Solbacka — några plåtade av Björn Ohlsson — har utsatts för närgångna undersökningar av kamraterna i årskurs 3.

Hur tillbringar du dina lördagskvällar vid permis från Solbacka? Diskotek fick 38 % av svaren, närmast privata fester, som tydligen står sig i konkurrensen 37 %. Hemmakvällar fick endast 19 % och 6 % tillföll folketshusdansen.

Hur länge på kvällen är du ute när du är hemma?

Endast 13 % av de svarande gick hem före kl 24, begav sig hemåt vid 2-tiden gjorde hela 42 %. 44 % ansåg sig höra till kategorin nattugglor och kommer inte hem förrän senare än kl 2.

Är det naturligt för dig att dricka alkohol av något slag på lördagen när du är hemma? 67 % svarade ja, de resterande 33 % hade en annan uppfattning.

När du är hemma går du då ut för att skaffa dig en partner (i sexuellt avseende)?

Jakande svar kom från 38 % och hela 62 % var nekande svar. Dessa siffror styrker teorin om att det så kallade kaxissnacket till stor del saknar verklighetsgrund och till stor del är just-snack.

Anser du att ditt helgfirande har blivit roligare och mer innehållsrikt sen du började på Solbacka? Glädjande nog svarade 58 % ja. De nekande svaren erhöll 42 %.

Anser du att kaxissnacket påverkat dig i någon mån angående lördagsfirandet? Hela 47 % anser sig påverkade på något sätt. Majoriteten 53 % anser sig dock ej påverkade därav.

Av de tillfrågade ansåg sig 14 % vara playboy resp playgirl, 36 % vara romantiker, 47 % vara realister och 3 % vara knyckryckare.

Solbackaeleven av idag

Titti Lagerquist och Puck Zetterqvist gjorde en enkät med 126 frågor för att få fram hur dagens elev på Solbacka tänker, tycker och ser ut, överhuvudtaget hur dagens elev på Solbacka fungerar. Här är ett sammandrag.

Dagens Solbackapojke:

Han är 18 år, har brunt hår och blå ögon. Han är män om såväl utseende som hygien och är bosatt i en storstad i Mellansverige. Hans far är egen företagare och själv anser sig han ha en hög social ställning, har egen förmögenhet. Han är politiskt intresserad — moderat, anser sig inte ha några rasismställningar och har en positiv inställning till militärtjänsten, han tror inte på Gud. Han håller regelbunden kontakt med hemmet och längtar hem ibland. När han är hemma roar han sig med privata fester och diskotek, han är onyktor både när han går ut och kommer hem och han går ut mest för att "fixa" en flicka.

forts. s. sid. 34

När seklet var ungt: Surströmming i orgeln

Solbackakapitlet ur
den nämnda boken
"När pappa var pojke"
börjar på sidan 20.

År 1935 utkom på Bonniers boken När pappa var pojke med Gustaf Carlström som författare. Det är en rolig bok, uppriktiga skildringar av en pojkes underbara liv och leverne bl.a. på Solbacka när 1900-talet just avslutat sitt första 10-tal år. När vi hittade boken i våra gömmer startade vi omedelbart jakten på författaren. Att han gick på Solbacka 1911, 1912 och var från Göteborg stod snart klart men sedan var det stopp.

Det vill säga inga nya spår upptäcktes förrän vi kom i kontakt med Edvin Hampf nere i Göteborg, som en gång i tiden var rumskamrat med Gustaf Carlström. Edvin kunde berätta en hel del om Carlström, som bl.a. varje år skrev en revy för uppförande på skolan, men sade sig själv ha varit en snäll gosse och hävnisade till Sven Malmberg. Samtalet med Sven Malmberg, som nu som 73-åring bor i hemstaden Göteborg efter en 30-årig utlandsqvistelse, ledde till nedanstående brev, som berättar både om forna tider upptåg på skolan och om Gustaf Carlström.

Sven Malmberg berättar:

Det gladdes mig mycket att få tala med Solbacka-pojken Gunnar Diamant. Hans fråga gällde närmast om jag kände Gustaf Carlström och om jag möjligtvis kunde bidraga med några av mina egna Solbacka-minnen.

Gustaf Carlström var för mig ej bara en Solbacka-kamrat utan en av mina goda vänner som kunde konsten att sprida glädje. Han var under vår skoltid Solbackas Rolighets-Minister i stort. Skrev i vår dåvarande tidning, vars första sida innehöll en artikel om någon populär Solbackapojke. Även jag nämndes under namnet Pelle Malmberg. Varför undrar någon? Jo, ser Ni jag var den ende som spelade piano. Alltså döptes jag av Gustaf Carlström till "MusikaPelle". Gustaf gick under namnet Chalix. I var tidning skrevs en återkommande artikel under rubriken VAD ME-

NAS, där ordet var fritt och många beska saker kom till uttryck, t.ex. "Sanda Gångarna". En väderlekskurva gjordes av Rolf Stockebye. Enligt hans kurva visste vi hur vädret skulle bli cirka en månad i förväg.

År 1912 på hösten anlände jag till skolan och var där till våren 1915. Vi från Göteborg utgjorde en mycket stor del av eleverna, som på den tiden knappast kunde räknas mer än till litet över 40-talet. Bland göteborgarna kan jag nämna Gustaf Carlström, Clarence Lyon, nu i Angola, Rolf Stockebye, Gunnar Hartmar, Pelle Gustafson (PG), Lutrop, Lars Paulson, Edvin Hampf, Bertil Lindquist, Helge Beckman

samt undertecknad. En veriktig samling spjuvrar. Från Skåne kom två svensöner, den ene numera bosatt i Canada. Min bänkkamrat var Abbe Stenbeck, som tillsammans med många av de andra kamraterna nu tyvärr inte längre finns i livet. Alla fick dock skönt nog inte samma väldsamma död som Abbe. Rumskamrater som bör nämnas är Nils Nyström från Helsingfors, Björn von Retting samt Göran Lagerholm, vilken stupade i finska kriget. Från Östersund kom Gösta Karlsson och två av Bruno Liljefors söner, Håkan och Staffan, gick på skolan. Håkan var klasskamrat med mig. Bland lärarna fanns rektor Berglund, kandidaterna de Bourgh, Flodin, Bolander och Larson.

Från minnenas djup kan jag berätta följande episoder:

Kvällarna tillbringades i den s.k. Hallen med ping-pong, bio och musik. En kväll då jag som vanligt skulle spela och sjunga någon av Axel Engdals kupletter, nekade pianot ge ifrån sig ett enda pip. Jag lyfte på locket och fann hela instrumentet fyllt med sågspän. Tydligen uppskattade min vän Håkan Liljefors ej mina musikaliska talanger.

* * *

Sven Malmberg berättar minnen från den gamla goda tiden.

Morgonbönen förrättades i klass fyra där orgeln var placerad. En morgon förpestades rummet av en hemsk lukt. Värre blev det för varje tramp som orgelspelaren gjorde. Vad hade hänt? Jo, en av våra norrländska kamrater hade placerat en surströmming i spelverket.

En trio duktiga idrottssmän 1913. Längst till vänster Håkan "Skepparen" Svensson och längst till höger "PG" Pelle Gustafson. Pojken i mitten är troligen Pelle Swansson, numera boende i Canada.

Välksam hissing efter en väl genomförd idrottlig prestation 1913.
Den som utsätts för välksamheterna är Carl C:son Kjellberg.

En lektion på Solbacka 1914. Tyvärr har inte alla eleverna kunnat känna igen men längst in till väggen i andra raden sitter Clarence Lyon och längst ut i samma rad Gösta Karlsson. Läraren heter Flodin.

En gång i månaden förunnades det oss att resa till Gnesta för att klippas. Clarence Lyon hade vid detta besök inköpt en låda marmelad på apoteket. Vid hemkomsten bjöd Clarence frikostigt av varan. Vi tyckte nog att hans frikostighet var lite ovanlig men eftersom det smakade ganska gott inmundigades marmeladen med god appetit. Dagen därpå blev det emellertid rusning till Gröna Nöden, som dasset kallades — Clarence hade bjudit på laxermarmelad.

* * *

Fiskelycka på rummet. Fiskaren (15 år) är Sven Malmberg och den något förvånade åskådaren heter Gösta Karlsson och borde hemma i Östersund. Bilden tagen 1914.

Rolf Stockebye hade en gång av någon anledning blivit himmelens arg på vår pater, kandidat Larson. För att hämna törde Rolf ut fotogenen ur kandidatens lampa som sedan fyldes med vatten. Resultatet blev illvrål från kandidat Larsons sida, men vem som gjort detta hemска dåd visste ingen. Ty skvaller förekom ej bland oss.

* * *

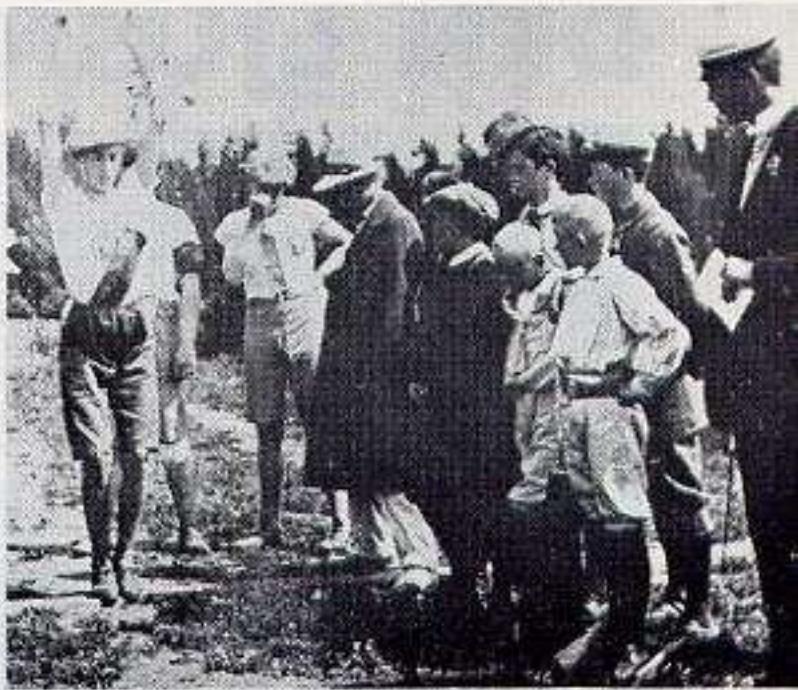
Håkan Svensson från Nässjö hade seglat på skolskeppet Abraham Ryberg en sommar och kal-

lades därför Skepparn. En vacker dag hade hela skolan kallats ut för att jaga älge. De som skolkände var Skepparn, Gösta Karlsson och Pelle M. Vi satt på gymnastikplan och lapade solsken. Vad hände då tror Ni? Jo, den jagade älgen kom lunkande över planen. Då flög den lille jakelen i Skepparn, som hastigt rusar upp med en plankbit och slå älgen i akterdäcket så att denne med full fart rusade över till grannens jaktmarker. Vi vågade naturligtvis inte tala om för de utsända jägarna vad som hänt. Risken för skolmörj för att vi inte satt älgen på rätt kurs till Jättnas jaktmarker var stor.

Det här låter som en skepparhistoria. Algar brukar vara ilskna av sig, men den här blev så förvånad över den skamliga behandling han utsattes för att han gav sig iväg utan protester.

* * *

För att återgå till Gustaf Carlström skrev han inte bara i vår

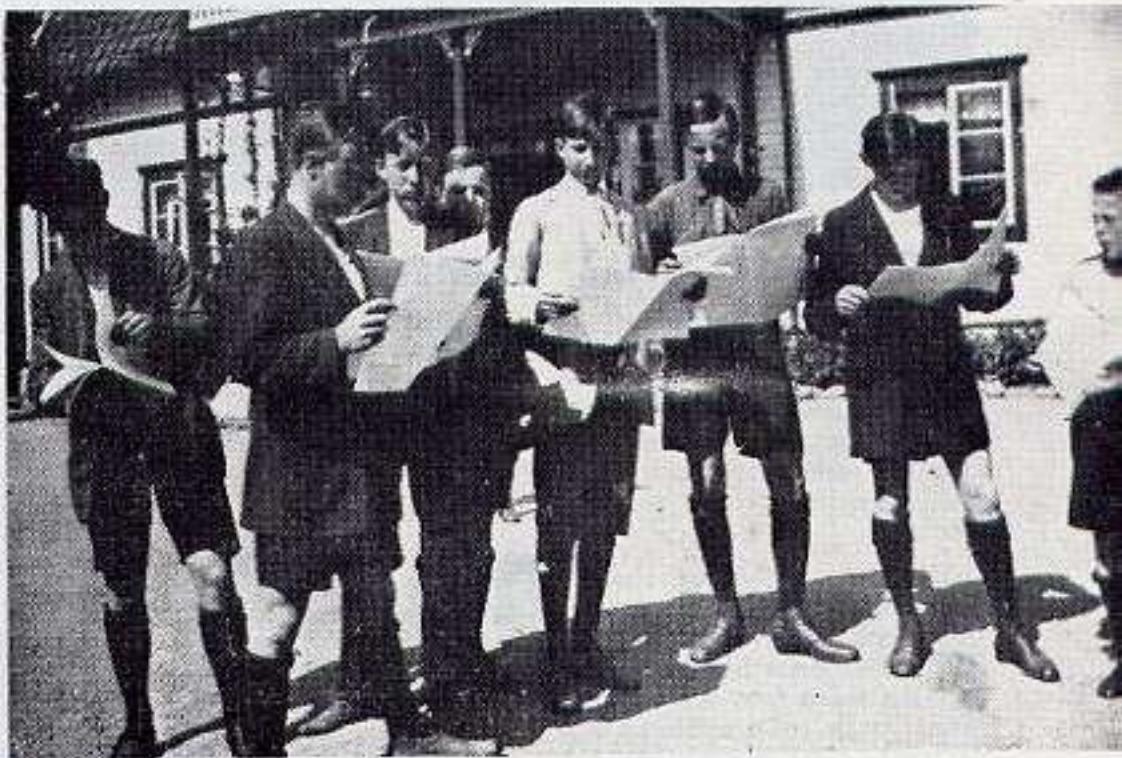

Stående längdhopp hörde till idrottsgrenarna. Övertrampskontrollanten i batten är Gustaf Carlström och protokollförfaren i studentmössa kandidat Bolander.

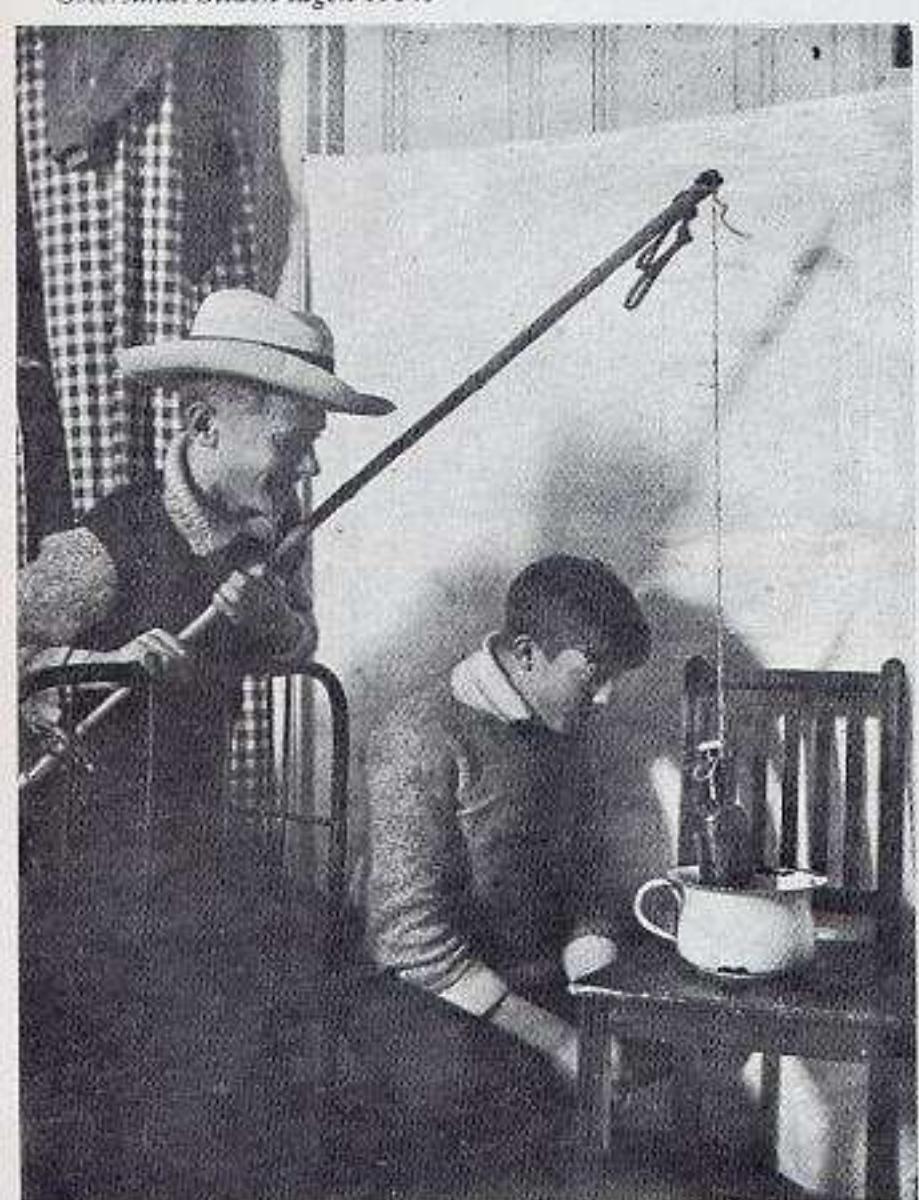
tidning utan även en revy i 3 akter, En skolresa. Första akten på Solbacka, andra vid Göteborgs hamn och den tredje åter på Solbacka. Hans dekorationer var strålande. Gustaf skrev och jag hjälpte till med knyckta melodier. Bertil Lindquist uppträdde som rektor Berglund, Gustaf spelade huvudrollen, Gunnar Hartman uppträdde som hamnbuse och jag som kines.

Flera år efter sedan vi slutat skolan var vi i kontakt med varandra. Gustaf blev som de flesta känner till en erkänd konstnär. Hans tavlor är nu mycket efter sökta. På Särö spelade han tennis med Gustaf V och var av maje ståtlet en mycket uppskattad tennisspelare och Gustaf var den som kunde roa hela det kungliga sällskapet. Han var också en ypperlig porträttmålare — ett av hans bästa är Ludde Gentzel i slökhatt. Hans favoritmålningar var annars barn och han skrev även barnböcker.

forts. å sid. 29

Utombussamling 1913. Den lille knatten i bildkanten heter Calle Carlsson. Närmast honom står sedan Rossberg, Nils Nyström, Pippi och Håkan "Skepparn" Svensson.

DEN LJUSNANDE FRAMTID . . .

Ett glatt slut, men vemodigt

Dagen D, torsdagen den 28 maj 1971, började som en helt vanlig dag mulen himmel och den sedvanliga frukosten. Men för de blivande studenterna var det frukost för sista gången och de åt lyckliga, spända och en smula vemodiga.

Så följde avslutning i aulan tillsammans med de övriga eleverna och en sista lektion med åk 8. Efter detta klassrumshesök blev det aulan igen och fotografering av de snart nyblivna studenterna. "Nu går vi här och väntar bara på att få åka hem", var yttrandet som hördes mellan klickarna från kameran. Och på

den längsta dagen är också vantan lång även om den för en stund kan skingras av lunch. Lunchen fick för övrigt en speciell prägel och bjöd mat och dryck, tal, pris- och stipendieutdelning.

Efter några sista ord på vägen till den ljusnande framtida vår var det så slut på epoken Solbacka, dörrarna öppnades till ett nytt liv och till väntande vänner och familjer samt hyllningar.

Och, du Solbackastudent —71. Lycka till i ditt nya liv!

*Text: Marika Bratt.
Foto: Rolf Ertman.*

Till Studenterna 1971

av Lektor Tor Lundberg

Ring out wild bells, i mäss, elevhem, korridor.

Ring ut en bister tid av mödosamma år.

Ring floder ut av tårar, blod och svett

Ring in studenten årgång sjuttiett.

Så skulle nog lord Tennyson ha hyllat er i dag.

Han är tyvärr förhindrad och därför anser jag

mig vara oförhindrad att låna någon rad

från honom, Shakespeare, Churchill och Anders Fugelstad.

Nu tänker ni väl alla där: Ack, måtte han bli kort,

för ni sitter ju och längtar ut och bort.

Ja, är det konstigt att man längtar bort nån gång,

att man längtar som besatt till neon och betong.

Ni har ju gått så länge här, så det kan vi förstå

att ni längtar nu och längtat då och då.

Visst är det för- och nackdel att gå på internat.

Bra mycket har serverats er bekvämt på silverfat.

Ni har fått andas lantluft och lyss till fågelsång.

Javisst, men långa tider utestängts från stadens hålligång.

Så är det konstigt att ni längtat bort nån gång,

bort från landets lugn till stadens buller och bång,

till den stund då ni får dricka både mellanöl och vin

till den stund då ni får andas in doften av bensin.

Men innan ni nu stormar ut mot nya djärva mål,

bekrönta och bekransade med mogenhetssymbol

och sjungande att hoppet, hoppet, hoppet är er vän

så stanna upp och lyssna till en röst från längesen.

Ni har väl stundom känt er som en instängd färahjord
som gode herden Josef har lett med kloka ord.

Nu öppnas plötsligt stängslet, det måste känna skönt.

I sommarhagen flyr ni ut, där allting lyser grönt.

Men fly ej ut besinningslöst i saftig, frodig klöver,
då går beslutsamhetens friska hy i efterankens kranka blekhet
över.

På egna ben, på egen hand får ni bekänna färg

och detta på en betesmark-nad som är ganska kärv.

Ni minns ju Hamlets svåra kval: To be or not to be.

Det torde bli ert nästa val, att bli och låta bli,

ty vart ni än i världen nu ställer era kosor
finns det ingen som kan lova er en dans på rosor,
men vi vill gärna tro på er och önskar allt i ett:
Medgång, välgång, framgång — årgång 71.

Ett befriande utsläpp...

... till de härliga lagrarna. Hurra, hurra.

Så återstår bara hyllningarna. Epoken Solbacka är slut.

"VIG I TANKEN"

Sin nya bok, *Tankar om den skapande individen* (Gleerups, 1970), inleder John Landquist med studier över tre lunda-akademiker. Han skriver i förordet, att de bättre "utvecklat och bekräftat tankar han umgåtts med, enkannerligen den de främst har gemensam": "principen om individens enhet, självständighet och skapande förmåga". Protest. Möjligen någon gång bättre illustrerat (Josephson med sina exemplen på konstverkets födelse) men annars någon enstaka gång nätt upp till.

För en boren pedagog är Landquist. Det finns en studsande rörelse i hans prosa, när han vill nå ett pedagogiskt mål eller en punkt för överblick. Inte minst stimulerande är den ivriga lättet, med vilken han från en hög utkikspunkt förflyttar sig och läsaren över stora kunskapsområden, samlande vad han fångat i ett grepp. Disciplinerad iver, till sist mynnande i lugn jämvikt är dessna stilsignum.

De svepande överblickarna över Fredrik Bööks, Ragnar Josephsons och Albert Nilssons vetenskapliga och kulturella in-

satser, kryddade med plötsliga intuitiva nedslag på exempel, som konkret sjunger om det fina i kräksängen, och de inträngande karakteristikerna av deras personligheter gör de tre monografiska essäerna till livande lärorik läsning.

Mycket i Landquists generösa och nobla karakteristik passar in på honom själv. Han redogör för hur han blev vän med Böök, för hur Strindbergsstriden bröt ner denna vänskap och för hur den trevande återvände ett stycke i form av brevvänskap under senare år.

Balanserat men kritiskt behandlas Bööks snäva kritik mot

konstnärliga framställningen i detta verk uttrycker Landquist sin oförbehållsamma beundran. Det väcker tex Bööks skildring av trollvärlden hos Bergman. Men jag måste citera Landquists reservation, ett av hans snabba intuitiva nedslag: "Han säger riktigt, att Markurell är ett troll men han observerar inte, att Markurell är ett troll, som omvänder sig till människa".

Vid behandling av Bööks Sverie-resor — den skönlitteräre Böök är förhållandevis utförligt och välvilligt kommenterad — gör Landquist jämförelser med Nordström, där den senares vidare blickfält framhäves: bla

AV Bo Magnusson

tionalisterna. Ett roligt understatement visar stråvan till jämvikt, den humoristiska andan hos Landquist: "Mitt trågna övervakande av Bööks kritik, såvitt det gällde den nya svenska litteraturen, kunde ju ej vara honom behagligt".

Att Bööks omdömen blivit mer sansade i Resa kring svenska Parnassen understrykes. För den

direktkunskapen om fattigdom, lort och elände.

Frapperande är Landquists spänstiga anknytning till nutid. Om Nordströms sexveckors vinterreportage från en vistelse på fyrskepet Almagrundet i Ostersjön 1922 säger han: "Detta var ett pionjärverk som systematisk arbetsskildring, byggd på

självsyn. Det har, fast i lätta former, levat upp igen i TV-nas populära yrkesskildringar".

Om Böök sägs till sist, att han inte var långsint, att han hade "stor förmåga av mottaglighet och förnyelse" och att hans känsloliv inte blev "lytt av fiendeskap". Om vem det också bör sägas, tvekar man inte, liksom man inte heller ett ögonblick betvivlar, att det generösa sinnelag, som tillerkännes Böök i slutmeningen av essäen, även är dess upphovsmans.

Rubriken till kapitlet om Böök lyder: Kamp och kamratskap med Fredrik Böök. Det om Josephson har underrubriken: historiker — konstpsykolog — dramatiker. Kamratskapen, den djupa vänskapen, går som en underström genom den saklig hällna studien — om den här inte behövt ordas.

Genomgången och analysen av Josephsons historiska, konstpsykologiska och dramatiska verk är en överläget instruktiv sammanfattningspunkt för den som ämnar skriva utförligare om Josephson.

Fråga oss alltid vid behov av:

ALLA TYPER AV STÅLRÖR OCH
METALLHALVFABRIKAT - ÄVEN
HYDRAULRÖR.

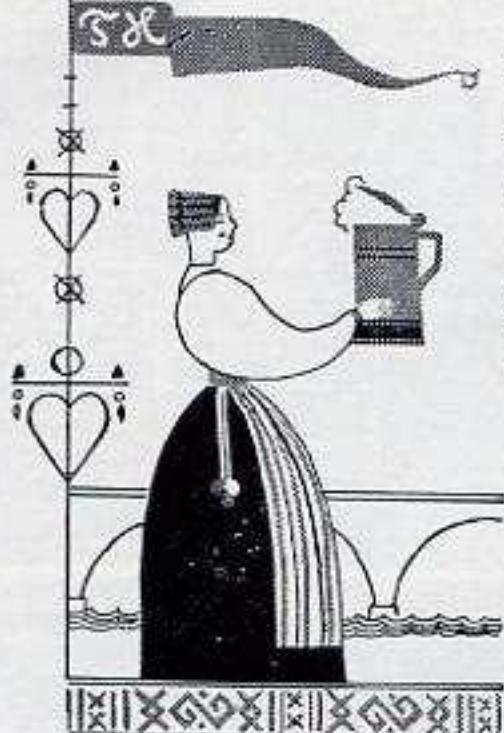
LAGERHÄLLER SÖMLÖSA KALLDRAGNA
PREC.-STÅLRÖR I STOCKHOLM.

C. W. THULIN AB
JÄRN - METALLER - STÅLRÖR

Box 45141 — 104 30 STOCKHOLM 45 — Tel. 08/24 8270

Träffpunkt
vid
Siljan

LEKSANDS TURIST- HOTELL*

erbjuder
*KOMFORT och
GOTT BORD*
*Otvungen och
Vänlig atmosfär*

Tel. 0247/113 70

Jag måste här främst begränsa mig till Josephson som konstpsykolog.

Landquist citerar ur Imperfekta orden "Varje vetenskapligt arbete var egentligen en förtäckt kärleksförklaring till livet". I den reflexionen ser han en bakgrund till Josephsons insats och menar, att det "ligger en tillit till livet bakom de stora verken om Nicodemus Tessin och om Sergel". Det torde det även göra bakom Landquists egna stora satsningar, exempelvis monografierna.

Med Sven Sandström betraktar Landquist Josephson som "en enorm igångsättare" (ex Arkiv för dekorativ konst). Med tanke på de psykologidoktorer, som kläckts ur Landquists rede och de pennor, som satts i rörelse genom hans estetiska analyser (t ex i Människokunskap) gör han sig säkerligen förtjänt av samma hedersbenämning.

På tal om Sergels Faunen framhåller Landquist, att "rörelsen, framåtblickandet, 'tidens' närvoro, som Josephson så starkt påpekar hos Sergels gestalter, visar släktskap med egenskaper hos Josephsons egen verksamhetsglada själ". Via själviaktelse har han förstått dem. Men har Ragnar sett en broder i Sergel, har John sett en broder i Ragnar — i kraft av affinitet. I slutvinjetten ser han i "hjärtats

generositet" det gemensamma draget för Josephsons dramer. Det ligger vikt på att det är hjärtelaget det gäller. Det rör sig här, förefaller det mig, om en positivare, på en gång mera djupgående och omedelbarare generositet än i Bööks fall. Att Landquist är Josephsons frände härutinnan vittnar inte bara hans analys av vänrens verk om.

Rockvaktmästaren Filip i Kanske en diktare, som just är den främste representanten för hjärtevärmen i Josephsons dramatik, har en egenskap som i lika hög grad för tanken till Landquist själv: "vighet i tanken".

Landquist fixerar det nya i Josephsons teori i Konstverkets födelse. Tidigare hade man följt utvecklingen från skissen till det färdiga konstverket rent historiskt, inte uppmärksammat de typiska psykologiska skeenden, som ledde fram till detta.

Josephson visar, att det är det nya inslaget i eller den nya utbrytningen ur traditionen, som gör konstverket till konstverk. När Leonardo efter ett par skisser över herdarnas tillbedjan och Kungarnas tillbedjan låter en kung på prov få stödja en tredje hand på marken, går synen upp för honom. Kungarna skall ner i stoffet likt "tunga klumpar av jordiskhet" etc (Josephson). Si, det var något helt nytt i framställningen av Kristus tillbedjan

inom konsten! Trevande, målsökande, genom självständig aktivitet — en tredje faktor utöver miljö och arv, vars betydelse Landquist som motströmsläx hävdat under nästan hela sitt författarskap och här särskilt behandlar i tre kapitel efter porträtten — värper Leonardo, konstnären, det befruktade ägg, som aldrig kan framgå ur en parning mellan en aldrig så kulturmättad tradition och en aldrig så begåvad mekaniskt associerande konstnär.

I studien över Albert Nilsson, som tydligt betytt mycket idemässigt för Landquist och riktat hans Tegnérupplevelse, har jag särskilt fått mig vid de båda estetikernas gemensamma respekt för konstens egenart. Landquist menar, att Albert Nilsson genom att uttrycka en livsåskådning i sina litteraturhistoriska verk intar en särställning men sätter sig till hans sällskap med sin historie- och vilje-filosofi.

Alldeles bortsett från de teoretiska svårigheter, som häftar vid en filosofisk indeterminism, kan jag inte se annat än att Landquist har rätt, då han menar, att den determinism, som nu dominerar, bara inte tar hänsyn till "den psykiska process, som gör själva tillblivandet."

Genom uppfningar, plötsliga språng erövrar tanken en förut icke existerande värld och bygger upp kulturen på gott och ont. Utan dess självständiga insats ingen historia. Jag kan inte se, på vad sätt denna uppfinningsens empiriskt iaktagbara funktion och betydelse skall kunna ruckas. Så gott som ensam har Landquist med gyllene sunt förnuft stått för denna åskådning, samtidigt väl medveten om att uppfningen är "en hemlighetsfull verksamhet, eftersom vi bara kan erfara men inte förklara dess verksamhet." Längre fram gör han i ett annat sammanhang ytterligare en preciserande gardering: "Den människa, som ställer sig mål och handlar där efter, känner sig och är fri i den enda betydelse vari friheten kan ha någon mening." Den växande skolbildningen, tror Landquist, skall medföra flera uppfningar till fredens och mänsklighetens fromma: "Trots stora faror ser jag ändå framför mig, att de skapande ögonblicken kommer att spridas som en vårbloom över världen."

Att människan, när hon är samlad, kan snörpa ihop då, nu och framom och skapa något nytt i en gränsöverskridande handling, hindrar inte, att hon är "ett väsen vari frihet och ofrihet blandar sig."

Om livet har en mening vet vi inte, men vi kan ge det en genom att bidra till en sammanhängande historia. I den ser Landquist "den revansch människan kan ta mot döden".

A v piggt rullade psykologiska eller filosofiska guldpiller måste ett par till medtagas. Att Strindbergs initiativrika levnad och produktion mer vittnar om "välgrundad självkänsla" än mindrevärdeskomplex tycks gyllene klart — när det är sagt.

Efter att ha framhållit, att miljön kan uppmanna till dans, låter Landquist pårlan falla: "Men det är bara individen som dansar." Den följande kostliga, utförliga jämförelsen mellan miljöfilosoferna och Sjöbergs Stoltz och Backlund överlämnar jag åt läsaren att nosa upp.

Några utsökt enfaldiga behaviouristiska kommentarer till ärtickande duvor i TV kommenterar Landquist i sin tur sålunda: "för att vara psykolog fordras inte bara skolning i djurpsykologiska experiment men också en smula kultur." Vad säger SO?

Mot statsbiologiska analogier över Landquist ett sen gammalt upptränt, nöjsamt prickskytte.

S alvorna mot den kommunistiska metaphysiken roar också. Att Marx eller efterföljare ersatt träd och rovdjur med atomer beror inte på att de hade djupa fysikaliska kunskaper utan på "att atomerna, som ansågs rätt lika, garanterade jämlikheten".

Den historiska materialismen avrättar Landquist med hjälp av Sartre (Situations III 1949). Talet om dialektisk materialism blir absurd, då dialektik är "en tankens rörelse".

L andquists skarpa särskiljande av inlevelsen som en kunskapsakt och sympatiens som en känsloläkt utesätter mycken begreppsförvirring och är estetiskt fruktbar. Satiren, en hel diktart, vill ju väcka antipati: "Men icke dess mindre fungerar, om konstverket ejes gör verkan, inlevelsen lika livligt inför antipatiska som sympatiska företeelser."

De politiska frälsningslärornas tro, att med en viss samhällsordning automatiskt följer humanitet och fred avfärdar Landquist som nonsens. Etiska dygder måste uppsättas som mål, odlas och erövras.

Rakt och inopportunt säger Landquist ifrån vad beträffar okonstnärlig politisk teater: "En teater, som förkunnar politiska doktriner men försummar människoteckningen är en falsk teater, ett bedrägeri mot publiken." Den gamla fordan "att sätta Pegasus under öket" kallas han vid dess rätta namn: "reaktionär". Den extremistiska politiseringen av teatern går längre i inskränkt sektorsmentalitet än vad om skomakarrealismen gjorde.

Med en intuitiv snabbdykning sätter Landquist fingret på den ömma punkten: "Mycket eller det mest i denna agitation är luftning av privata aggressions-tendenser. Det blir därför en

Solbackas 70 år

Lördagen den 17 augusti 1901, dvs. för sjuttio år sedan, samlades på Jättna säteri ett fyrtiotal gäster, bland vilka märktes landshövding F. A. Boström, ortens honoraires och åtskilliga tidningsmän. De var inbjudna av ägaren till Jättna, redaktör Anders Jeurling, och hans maka för att närvara vid invigningen av Solbacka gossläroverk. Därmed realiseras en tanke, som enligt formuleringen i festskriften vid Solbackas 50-årsjubileum "tagit fast form en sommardag på Jättnas gårdsplan vid en kaffebricka under lönnarna".

I sitt hälsningstal till gästerna redogjorde redaktör Jeurling för skolans tillkomst och mål. Han och hans maka hade blivit betagna av den härliga utsikten från den höjd, som nu avsöndrats för skolans räkning, samt beslutat att på denna natursköna plats göra en allmännyttig anläggning. Efter långa överläggningar hade man beslutat sig för att här anlägga ett läroverk för gossar. Fördelarna av en dylik skola skulle vara flera. Klasserna skulle ej så stora. I sanitärt och ej mindre i moraliskt hänseende skulle gossarna ha gagn av att leva på landet i friska vindar och fredade från stadslivets faror och försät. Talaren lät till och med skymta framtidsvisionen av en tid, då studenter, härdade i landsbygdens friluftsliv, kunde sändas från Solbacka till universitetet.

Det kan inte råda tvckan om att det var ett djärvt företag att vid denna tidpunkt starta en internatskola i Sverige. Även om Lundsberg hade arbetat i fem år, så var internatskoletänkanet ännu något aldeles nytt i det svenska undervisningsväsendet. Redaktör Jeurling förlorade också på Solbacka ända till sin död 1906, och hans efterlämnade maka, som övertog huvudansvaret för skolan, kunde endast med stora personliga uppsättningar förverkligat verket vidare. Vad hennes helhärtade och oegennytiga insatser betytt för Solbacka kan inte nog skattas.

Starten var blygsam. Skolan började som 3-årig men hade redan 1907 utökats till 6-årig. Månadsavgiften var 100 kr för vivre och undervisning. Tyvärr finns mycket litet bevarat, som kan belysa sko-

lans historia under de första tjugo åren, men vad som kunnat tillvaratas av skriftliga och muntliga vittnesbörd ger oss bilden av en institution fyllt av sjundaleiv och lust att prova nya vägar. Vi vet, att skolan 1905 hade 28 elever, och att det högsta noterade antalet före 1926 var 69 hösten 1918. I dessa siffror ingår också externelever från trakten, för vilka skolan stod öppen alltför starten.

1926 är ett betydelsefullt årtal i Solbackas historia. På tjugotalet hade skolans ekonomi blivit besvärlig igen, och kanske bl.a. av den anledningen avgick våren 1926 dåvarande rektor och storre delen av kollegiet. Till ny rektor utsågs Folke Goding, och därmed börjar en ny epok i skolans historia, en epok som skulle föra fram den till platsen som Sveriges största internatskola.

Rektor Goding ägde i hög grad de egenskaper som uppgiften krävde: initiativrikedom, ett djärv och klart ekonomiskt sinne och en brinnande lust att utveckla den institution han satts att leda, och vars huvudintressent han blev efter några år. Det moderna Solbacka är till övervägande delen hans skapelse, och namnet Goding kommer att för all framtid vara upplöst i förbundet med Solbacka.

Huvuddragen av utvecklingen under den godingska epoken torde vara bekanta för de flesta här närvärande, men ett par belysande notiser kan kanske vara av intresse. Vid rektor Godings tillträde var elevantalet 41. Det högsta antalet i skolans historia, 393, nåddes hösten 1964. År 1934 blev Anders Jeurlings framtidsvision verklig. Solbacka kunde sända ut sina första egna studenter, härdade i landsbygdens friluftsliv, här vi hoppas. Från detta år och fram till studentexamen avskaffande utesaminerades från Solbacka 1 032 studenter, 458 av dem under de år, då Solbacka helt saknade statsbidrag och alltså arbetade utan kostnad för det allmänna. Antalet elever som avlagt realexamen vid skolan sedan 1925 är omkring 725. När Folke Goding och hans maka år 1953 donerade Solbacka till en

stiftelse, kunde de överlämna ett väl konserverat företag.

Men en skolas, framför allt en internatskolas, resultat mäts inte bara med siffror och statistik. Hur har Solbacka lyckats förverkliga de mål som grundaren satte upp för sin nya skola? Svaret på den frågan skall väl i första hand sökas hos elevena. Den pojke eller flicka, som lämnar Solbacka, medveten om att där ha fått något för sin danning, som den allmänna skolan knappast kunnat ge, och som minns sina solbackår med glädje och tacksamhet, ger kanske ett positivt svar på frågan. Likaså de många som verkat vid skolan med glädje som lärare eller i andra befattningar. Solbacka har dock aldrig gjort anspråk på ofelbarhet, och även kritiska röster har rätt att göra sig hörd.

I år kan alltså Solbacka fira sitt sjuttiårsjubileum. Tyvärr sker det under en himmel, där mörka ovädersmoln hoppat sig. Tiden har inte arbetat för internatskolan. De som bär ansvaret för den pågående omvandlingen av vårt undervisningsväsende besjälas inte av samma uppföringsideal som Anders Jeurling, och den ekonomiska utvecklingen har gjort det praktiskt taget omöjligt för en internatskola att arbeta utan stöd från det allmänna. De ofrånkomliga avgiftshöjningarna och den väldigt breddade intagningen till de kostnadsfria skolorna leder strömmen från internatskolan. I en tid, som har absolut jämlighet och rationell massproduktion bland sina valspråk, blir det allt svårare att hävda sig för den förtagare, som vill plöja egna färnor.

Men Solbacka har inte kapitulerat än. En krympande men trogen skara för alltjämt utröttlig kampanj vidare, och de är värdar all vår beundran och tacksamhet. Mätte de, och vi alla, snart få uppleva den dag, då molnen skintras och hoppets sol lyser igen över Solbacka. Vi tror, att den fria internatskolan alltjämt har en uppgift att fylla, och vi hoppas, att strömmen skall vända, och att statsmakterna skall visa sig villiga att ge den erforderliga hjälpen.

psykologisk fråga, inte en politisk."

Slutkapitlet Livet — ett misslyckat experiment? är en gripende prosameditation, det ärligaste och skönaste poem i sin art jag läst.

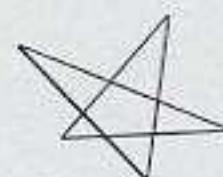
Jag finner ingen motsägelse i Landquists summering, att ondska och plågor överväger i detta liv och tron, att flera skapande ögonblicks vrålom skall komma vår värld till del. Som den humanist Landquist är, tror han

på människans förmåga att skapa partiell meningsfullhet, att ta revansch — om än otillräcklig. Han intar självklart trots — allt — idealistens hållning. Normen om bistånd åt människan fattar han som ett imperativ, "som en främling utan pass".

Det finns blottlagda nervpunkter i slutmeditationen, som förbjude löstrykt citat, men det finns en liten passage, som nödvändigt måste återges för att den säger så mycket om Landquists

humor, temperament (känslighet) och mentala hygien. Det gäller hans kommentar till Levertins självbespeglande utgåtelser om och tacksamhet för att ha förlossats genom sin unga hustrus död: "Den som tyckte lite om den döda skulle däremot ha yttrat detta: "Jag ger blanka fan i, om jag förlossats hur mycket som helst, det hör inte hit, här är det frågan om att den döda just för sig själv har berövats sitt liv." — Svenska Akademien borde ha känt det som en heder

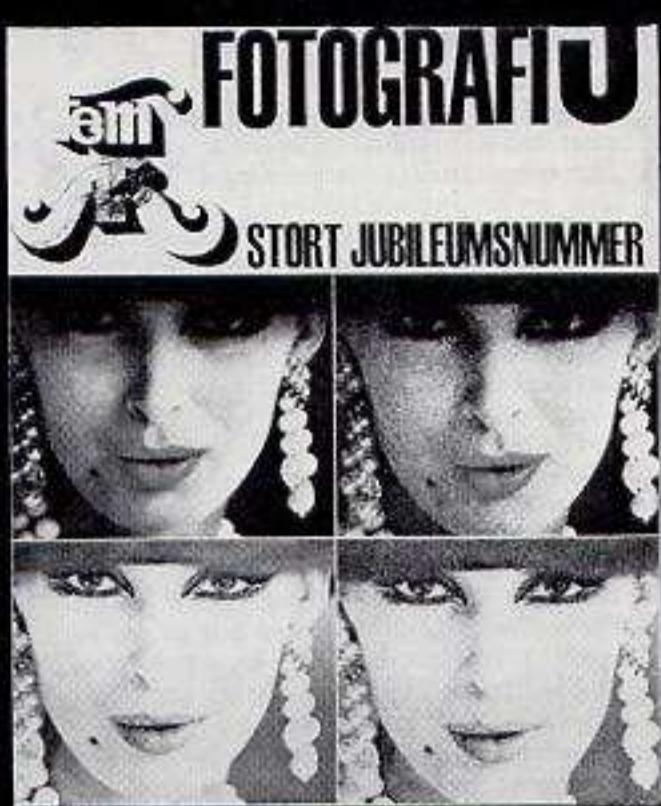
att vika en stol för John Landquist. Men han har inte behövt den. Mångsidigt lär, mottaglig för idéer och slösaktigt givmild med dem har han länge varit och är själv en akademi. En som bland många mottion kunde ha detta: "Vig i tanken".

PELLE HOLMSTRÖM

Findus Marmelad

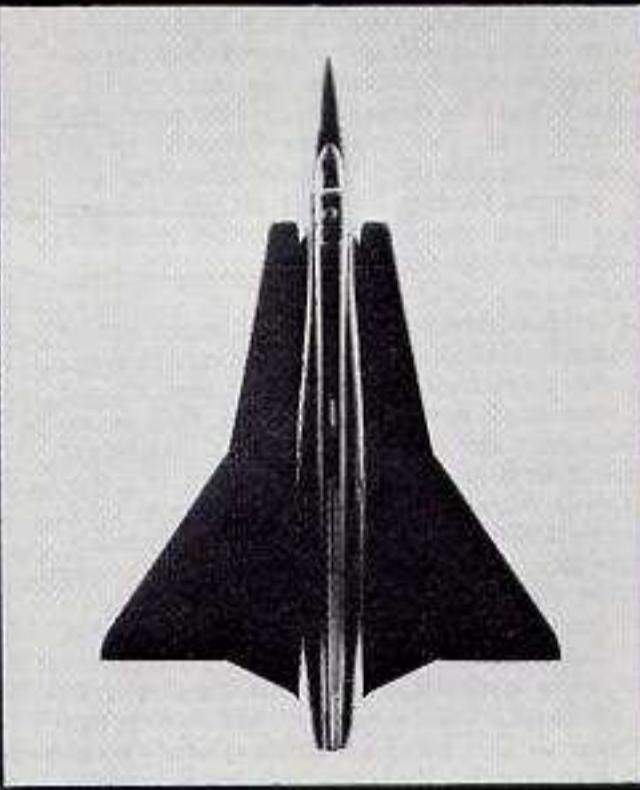

FOTOGRAFIU

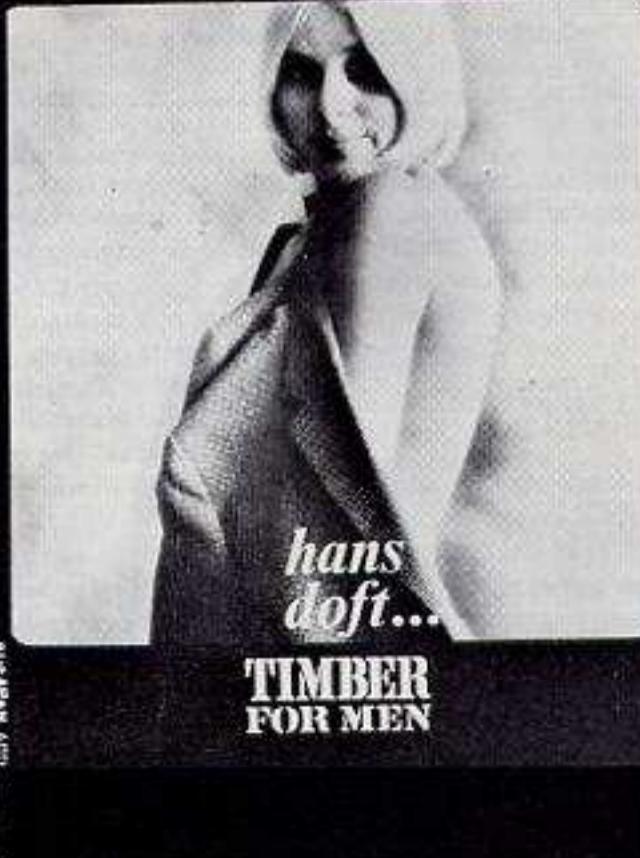
STORT JUBILEUMSNUMMER

FEMINA
Baby Bilaga

PUCH
vassaste mopeden

Siden sammet bomull moll

100% silk 100% cotton 100% wool
100% polyester 100% viscose 100% modal
100% cotton 100% viscose 100% modal
100% cotton 100% viscose 100% modal
100% cotton 100% viscose 100% modal

visade redan på omslagsbilden till denna tidning något av sin fantasi som fotograf. Detta uppslag ger ett rikhaltigt urval på högt driven yrkesskicklighet både som fotograf och designer. Pelle Holmström var solbackaelev på 40-talet och har numera Helsingborg som sin hemvist.

når
värld

Mini-Fin.
Ny sommartunn
strumpbyxa från
Vogue.

vogue
STRUMP BYXOR

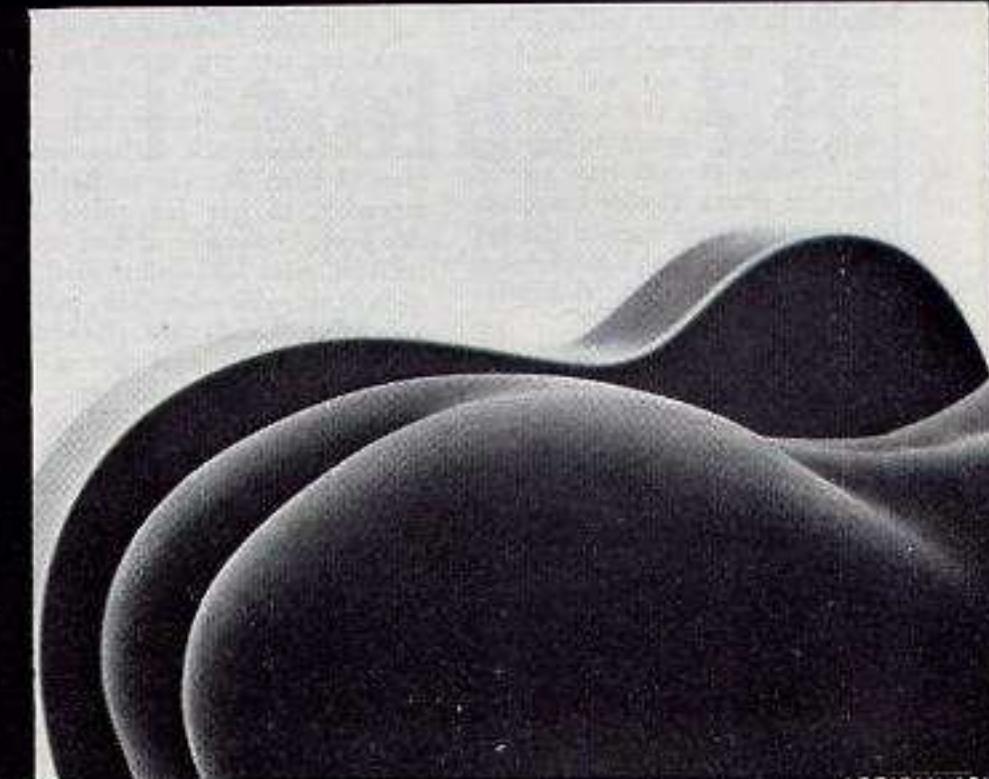
AGFAPAN 400

Skön
skönare
skonast i sommar med

fran Pierre Robert

AGFAPAN 400

NÄR PAPPA VAR POJKE

SOLBACKA

Jag tror att min första början vid Solbacka läroverk lämnade mycket övrigt att önska från lärarnas sida, men skulle jag vara alldeles uppriktig, så var nog inte slutet så glänsande heller. Jag blev visst något bättre och det hade ju varit en skam annars, i synnerhet som jag tillbringade fyra år av mitt liv i den skolan.

Jag var inte glad att få resa dit. Förut hade jag gått i skolan i stan, men det ville inte bli något riktigt bevänt med läsningen, när

jag bodde hemma, så mamma tyckte nog det var bäst, att jag alldeles skulle hemifrån när det blev höst och skolorna började.

Avskedet var hemskt dystert. Det var inte nog med att jag sa adjö till de allra närmaste, nej då, det kändes som jag aldrig skulle återvända till gården mera och därför började jag borta i torpstugorna med att ta farvälv redan dagen innan avgården. Gummorna klappade om och tröstade mej när gråten stockade sig i halsen, men väst blev det när jag, samma dag jag reste, kom in i stallen för att säga adjö till hästarna för sista gången. Då brast det fullständigt löst och den snälla Johan i stallen var egentligen alldeles utom sig. Det var väl kanske svart och ovant för honom att trösta en storgråtande pojke, men han försökte så gott han kunde. Med sina grova händer klappade han mig tafatt på nacken där jag stod i spiltan hos Balder, som nafsade mig litet lätt på kinden med sin mjuka mule.

— Nu ska väl inte Gustaf gråta, det blir ju snart jul och då får han komma tillbaka en hel mån, vet ja, och sen dröjer det inte länge, förrn vi har sommaren här igen. Nu blir det te å läsa bra och skriva bra och då går tia så fort, så han vet inte um'et förrn han står i spiltan och klappar Balder

igen. Nu ska han inte gråta mera, han är ju en stor karl, vet ja, som ska resa ensam så långt bort. Skolan ska ju ligga nära Stockholm har jag hört, det är inte många som har rest så pass ska jag säja, jag har aldrig varit så långt i hela mitt liv själv, men tänk det tror jag bestämt, att Gustaf som är så redi, kommer att klara precis utmärkt med bå' biljetter och ombyte i Herrljunga, för där ska han byta, glöm inte bort det för allan delar, ja, dit har ja själv varit en gång, det var en fin plats ska jag säja, men där får han inte stanna, nej, där ska han byta tåg och ta Stockholmståget och fråga för säkerhets skull åt vilket håll det går, för annars kommer han till Göteborg i stället, ja, där har jag för resten också varit, det har jag visst berättat, men det är ju inte dit han ska. Sesja ja, det var en duktig pojke, nu har han allaredan slutat att gråta. Ja, adjö med sej då och välkommen tillbaka.

Han hade onekligen tröstat mig och upphöjd som en man, vilken genomgått en stor prövning i livet, lämnade jag honom, stallen och gården med alla dess ljuvheter på en för mig oöverskådligt lång tid.

När jag väl kommit upp på tåget, kysst mamma och för sista gången gråtit en skvätt, så var det egentligen inte så tråkigt när tåget väl kommit igång. Jag stod på plattformen och vinkade så länge jag kunde se mamma, men hon blev mindre och mindre och till slut syntes hon bara som en liten prick och om några ögonblick var den också borta. Det hela var egentligen ganska spänande. Ånnu så länge kände jag igen landskapet, men jag var ovan att se det från denna sidan och från höjden av ett tåg, som gick på en hög banvall. Se, där låg mossen, den såg inte stor ut nu, men när man går på den verkar den ändlös. O, så många gånger jag traskat omkring där med Rose, sökande efter orrar eller annat vilt — så underligt — och titta, där ligger vassviken där jag sköt min första and, om det verkligen var jag, som sköt den, jag vill i alla fall så länge som möjligt hoppas det. Se, hela sjön med gården och alltsammans, men så liten den såg ut härifrån stranden, så har jag aldrig sett den förr. Huset såg ut som ett litet vitt, nätt leksakshus med sitt röda tak, där det låg mellan grönmålade små träd. Kan man tänka sig att jag nu sprang omkring där. — Så långt borta, jag skulle inte ha svnts härifrån. Nej, det var alltför långt. Så småningom ändrade landskapet sig, det blev alltmera främmande och snart var det ingenting mer än den sista udden jag kände igen från "hemma" och strax var den

GUSTAF CARLSTRÖM föddes den 27 februari 1896 i Göteborg och hann med en hel del på det konstnärliga området innan han avled i Marstrand 1964. Han var målare, tecknare, theaterdekoratör och författare.

Om Carlströms studier på Solbacka är kanske inte så mycket att säga. Ganska snart efter skoltidens slut gifte han sig med Lena Pipp från Särö och bosatte sig så småningom i Marstrand. Men innan dess hade mycket hunnits med. Efter Solbacka gick Gustaf Carlström på Althins målarskola 1915–1916, Konsthögskolan 1917–1918. 1919 gjorde han en studieresa till Spanien, 1921 för han dit igen men var då också en tid i Frankrike. Paris, Spanien och Italien besökte han 1922–23, Spanien 1925, Paris 1926 och Spanien igen 1928.

Carlström målade naken, porträtt och landskap i en, enligt uppslagsböckerna, elegant och säker teknik. Mest kända verk av honom är den vackra nakenbilden *Två flickor* samt de impressionistiska modellstudier *Laga underkläder* och *Den lilla papegojan*. Carlström är representerad bl.a. i Göteborgs konstmuseum och i museerna i Gävle och Eskilstuna.

Mest känd blev Carlström kanske inte som målande konstnär utan som theaterdekoratör och som sådan svarade han för dekorationerna till åtskilliga Karl Gerhard-revyer. Utan att försöka konkurrera med denne skrev Gustaf Carlström egna revyer, varav åtminstone en uppfördes på Valand i Göteborg.

Gustaf Carlström har även författat och illustrerat barnböckerna *Solguldskallen* (1922), *Från Västerhav till Mälardjärv* (1924), *Farbror Emil och lilla Sara och deras mycket underbara äventyr i vatten och på land* (1932) och pojkmemoarboken *När pappa var pojke* (1935).

Solbacka-Tidningen återger här det första kapitlet i den sistnämnda boken som handlar om Gustaf Carlströms vistelse på skolan och återkommer i nästa nummer med fortsättningen.

Det gamla elevhemmet Nain, där en del av upplevelserna utspelades.

också borta. Tåget dunkade vidare genom ett alldelens nytt landskap, jag vinkade åt främmande männskor ute på åkrar och ängar, de vinkade tillbaka, kom till nya trakter, vinkade åt nya männskor. Så underligt, jag vinkar åt dem och de vinkar tillbaka, det känns hjärtligt från båda håll, men tåget går vidare och jag träffar dem aldrig i livet mera. — Till slut fick jag sot i ena ögat. Det gjorde ont, för ju mer man gnuggar, desto värre blir det, men konduktören kom och hjälpte mig att få ut sotkornet med snibben av min egen vita resnäsduk och det klarade han så kvickt och bra, som om han gjort det många gånger förut.

Efter två timmar körde tåget in på Herrljunga station. Det var således här som Johan varit. Ja, inte tyckte jag just, att det var så tilltalande som han berättat, men det var ändå en viss känsla med det. Johan hade ju varit här, Johan från våran gård, från vårt stall. Tänk så långt bort jag var nu. Mamma hade givit mig två kronor i fickpengar att ha på resan, inte skulle jag köpa upp alltsammans nu inte, men en påse Herrljunga bröstkarameller för

tio öre kunde man ju inte låta bli att kosta på sig och en krona och nitti öre var mycket att ha kvar. Om tjugu minuter kom stockholmsåget inrusande. Det var en annan fart på det. Det var kraftigare och större än det jag kommit med. Det här var ett riktigt tåg, det skramlade inte så, det var ett snälltåg och dillade inte kring hur som helst på landsbygden. Jag klev på, fick en plats, och nästan i detsamma gled tåget, utan visslingar och tutande, omärkligt ut från perrongen, Herrljunga försvann, den allra sista utposten, som ändå hade något, om än aldrig så litet, med gården och hemmet att göra.

I samma kupé satt en pojke ungefär i min ålder och redan från början fick jag en bestämd känsla av, att han och jag skulle bli skolkamrater och det var verkligen rätt. När jag på eftermiddagen steg ner från tåget vid Stjärnhovs station hoppade också han av, sprang fram till vagnen, klappade om den gamle kusken på ett välbekant sätt, vände sig om till mig och frågade om jag skulle till plugget.

— Ja, svarade jag.

— Stig upp då, här är plats. Vad heter du?

— Gustaf.

— Jag heter Bjarne. Vilken klass ska du gå i?

— Fjärde.

— Det är som jag.

— Då blir vi klasskamrater.

— Du, vi får Eckelin till klassföreständare. "Acklige Hin" kallar vi honom, för han är den svåraste gubben i hela plugget, akta dej vad han kan släss, vilka läskiga smockor, det går inte att dyka heller, förstår du, han träffar ändå.

Kusken smackade på hästarna och vi rullade framåt i sakta lunk.

— Är det många pojkar här i skolan?

— Ja, jag vet inte i år, men i våras var vi över sexti. Säj Leander, har alla grabbarna kommit än?

Kusken vände sig inte om, han bara svarade rätt ut i luften från kuskbocken, där han satt:

— De flesta kom i går och i dag på morron, men det kommer nägra till i kväll.

— Har du gått här länge? vägrade jag fråga min nyblivne vän.

— Ja, i två år. Jag har två år kvar, om jag inte blir kvarsad.

— Har ni skoj här på skolan?

— Ibland ja, då är det ett sabla liv, förstår du, men akta dej för somliga grabbar, du får inte låtsas, att du är skraj för något, för då går det med dej som för Robban.

— Hur gick det med Robban då?

— Han är fin nu, förstår du, men det var synd om kraken i början.

— Varför då, då?

— Nej, han var så där lite grand, förstår du.

— Hur då?

— Jo, han gick alltid undan och var feg, förstår du, och det är det värsta som kan hända, men en dag blev han ilsk och klämde till Sjövall, förstår du, och Sjövall var ändå känd som en av dom värsta. Men han fick, ska du se, och sen dess är Robban fin, förstår du.

— Släss dom mycket, pojkar?

Blommor för alla tillfällen

Blomsterstadion i Solna AB

Råsundavägen 114 — 171 37 SOLNA
Telefon 08/274406, 279850

- Blommor över hela världen -

Radio • TV

Grindbergs Radioaffär

MALMÖPING 0157/20190

Auktoriserad service

— Ja ibland, men kläm till bara med en gång, här på hakspeten eller här i mellangårdet, träffar du ordentligt, så är det ingen fara.

Det här lovade ljusblått. Jag gick igenom i mitt minne de tillfällen i livet, när jag varit inbegripen i slagsmål, men det inskränkte sig mest till korta uppträden mellan bröderna. Det här blev någonting annat. Jag knöt omäktigt nävarna under droskfilten, som låg över knäna på oss, dom kändes rätt så hårliga.

— Där bor gumman som egentligen äger hela skolan, sa Bjarne och pekade på ett stort, vitt hus. Och hon är gift med rektorn, han är bussig.

— Har du varit med om något slagsmål i skolan?

— Ä, det var en dum en, trodde inte jag har varit med va? Du ska se, i sommar har jag paddlat mycket i kanot, känner här själv, ska du se. Han spände sin högra arm och böjde den i vinkel och jag klämde försiktigt på muskeln.

— Det var hemskt va du är stark.

— Får jag känna på dej?

Jag spände min det värsta jag orkade, det gällde ju faktiskt en hel del. Han klämde och körde inbåda tummarna.

— Vad tycker du?

— Du är fin, hör du, du är ju stark, vet jag. Ta hit den vänstra också.

Jag rodnade sakta, vilket härligt erkännande hade han inte gett mig.

— Den är bra också. Du är fin, vet jag, du behöver inte vara skräjd, kläm till bara med en gång, ska du se. Har du visat dej bara så klarar du dej, annars får du aldrig vara i fred. Där ligger plugget, du ser där mellan granarna. Det där stora huset är "Gymnastiken", och där, där ligger "Klostret", i det bor bara

dom små killarna och alldeles intill ligger "Skolan", där ska du nog bo.

— Var bor du?

— Jag bor i "Skolan".

— Tank om vi blir kamrater.

— Ja, det vore skoj. Bakom "Skolan" ligger "Nain".

— Vad är Nain?

— Det är en liten kåk alldeles intill "Vaktis".

— "Vaktis", vad är det?

— Är du dum, det är vaktmästaren, förstår du väl, men i den kåken, "Nain" heter den, bor bara stora grabbar. Sedan har du "Mässen" och ett par hus till, men det får du se sedan, nu är vi redan framme.

— Hej, hej, grabbar!

— Tjänare Bjarne, välkommen!

Bjarne hoppade ur, omringad av en skrärande hop pojkar.

Jag stod där ensam vid droskan med min väska i handen.

— Här ska ni se pojkar, här är en ny grabb, vad var det du hette nu igen?

— Gustaf.

— Tjänare.

— God dag.

— Hej, hej.

— God dag.

— Vi måste upp till rektorn och anmäla oss, att vi är här, ta hit väskan.

Bjarne tog min väska och hystade in den innanför dörren. I detsamma kom föreståndarinnan.

— God dag, lilla Bjarne, välkommen tillbaka och vem är nu detta?

Jag gick fram och tog henne i hand.

— Vad heter du?

— Gustaf Carlström.

— Jaså, ja då vet jag, du ska bo i "Skolan". För resten du och Bjarne blir rumskamrater.

Vad var det jag sa?

— Ja, det var väl roligt.

Jag genomströmmades av en stor glädje. Det var som jag med ens blivit mera hemma. Bjarne visste ju så mycket, han kände ju allting så väl, det här skulle nog gå bra.

Uppe på expeditionen tog rektorn emot. Han var ung och trevlig, han talade långsamt men bestämt och hade en glimt i ögat, som skvalrade om, att han inte bara var en fruktad och sträng rektor, utan någonting mera.

— Välkommen hit, sa han till mej, jag hoppas att du kommer att trivas och jag hoppas också, att vi kommer att kunna säga detsamma om dig. Jag fordrar mycket av pojkena, men jag vill att dom ska fordras mycket av mig också. Har du fått reda på ditt rum?

— Ja, jag ska visst bo i "Skolan".

— Det är bra, vi träffas så småningom.

Innan jag med hjälp av föreståndarinnan hade packat upp mina tillhörigheter, gjorde jag min allra första stora dumhet.

Hur kan man vara så idiotisk. Jag gick ut på skolgården, kom upp till "Nain", den där lilla kåken bredvid "Vaktis", där bara stora pojkar bodde, öppnade försiktigt en dörr. Ingen var inne, tog en full handkanna, drog undan täcke och lakan i den ena sängen, hällde ut hela kannan, gjorde om samma manöver med den andra sängen med en ny full kanna, drog igen täcke och lakan och smög mig försiktigt ut. Det här var åtminstone någonting, som genast skulle sätta mej i respekt. Men hej, vad jag bedrog mej.

Jag hörde ingenting samma kväll, men morgonen därpå blev det ett himla liv.

Den av pojkena, som har hällt vatten uppe i Åkes och Lennarts sängar i "Nain" i går kväll, sådana kvantiteter till på köpet, att golvet i rummet var att likna vid en sjö, skall genast stiga fram och anmäla sig.

Det var efter upprop och morgonbön den första läsdagen, som rektorn talade så. Vi stod där tysta. Pojkena tittade på varandra och jag kände hur en rodnad, som jag omöjligt kunde be-

härska, steg allt högre på kinderna. Eftersom jag faktiskt ändå skulle bli upptäckt nu, var det inget annat att göra än att stiga fram. Pojkena tisslade och tasslade, där jag sakta skred fram i raden mellan dem.

— Det måtte varit en frisk en, vad heter han, känner du honom? Du anar inte vad vatten, du skulle sett föreståndarinnan, hon var lömsk och Lennart var förbaskad.

Nu var jag framme, eldröd och upphetsad med nedslagna ögon och ansikte mot ansikte med rektorn.

— Ar det du som har hällt sängarna fulla med vatten i går kväll?

— Ja.

— Av vilken anledning?

Jag teg.

— Kände du pojkena?

Jag teg.

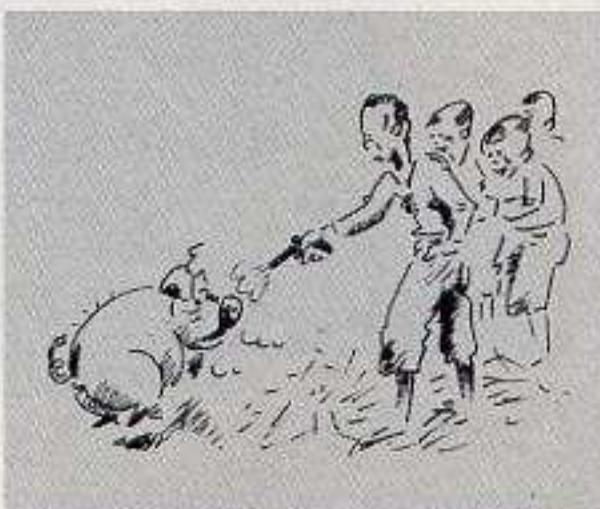
— Var det några du ville skada?

Jag teg.

— Jag sa i går vid vårt första möte, att jag fordrar mycket av dig och jag misstänker du inte uppfattade det så, att jag fordrade mycket galenskaper och massor av vatten i kamraternas sängar. Det är tråkigt att behöva börja läsaret med dig på ett sådant sätt. Vi får hoppas att det är ena och sista gången. Gå och sätt dig igen.

Med en obeskrivlig skamkänsla gled jag ner genom gången till min plats. Alla stirrade på mig, de flinade åt mig, allt som jag gjort i den bästa mening att skydda mig själv, att sätta mig i omedelbar respekt inför kamraterna, hade haft precis motsatt verkan. Jag var dum och feg, jag hade gjort ett streck bakom ryggen på två kamrater, som inte var i tillfälle att genast försvara sig. Jag hade blivit lölig från första ögonblicket. Nå ja, i en pojkskola var några tiotal liter vatten i kamraternas sängar ju inte en händelse, som kunde hålla intresset uppe hur länge som helst, inte över dagen en gång, så att på morgonen därpå var skolarbetet i full fart och episoden redan glömd.

Plugget gick sin jämma gång. Vi väcktes tidigt om morgonen vid skarpa ringningar från en ilsken mässingsklocka, som "vak-

tis" gick omkring med ur rum och i rum. Vi hataade den klockan så till den milda grad och fastän några pojkar vid ett senare tillfälle rövade bort den och grävde ner den i granhäcken, så hjälpte det oss föga, det fanns andra sätt att få liv i oss, mera effektiva och mindre tilltalande, så att en dag stod klockan på sin vanliga gamla plats igen.

Morgonen började med gymnastik, sedan första frukost, choklad och några hårdare skorpor. Efter det två lektioner före andra frukost och sedan en timmes rast. Den gick fort så jag säga, men de tre eller fyra timmarna därpå var desto längre och middagsrasten föreföll alltid oändligt avlägsen. Efter den var det middag, sedan sport en timme, därpå obligatorisk läsläsning i skolsalarna under lärarbevakning för de fyra minsta klasserna ända tills man kunde, och det konstaterades av läraren varje dag. Först då var det slut och när kvällsmaten och rasten var över, var både dagen och man själv så till den milda grad slut, att det endast egentligen var skönt att ramla i säng, även om det skedde med klockringning. Då lät klockan bestämt lite snällare i tonen och inte så skrärande gäll.

Allteftersom tiden gick blev jag varmare i kläderna och den där skräcken, som Bjarne antagligen helt omedvetet satte i mig den första dagen i droskan på

väg från stationen, den var som bortblåst. Visserligen förekom slagsmål då och då, men inte hälften så farliga eller bloddryppande, som jag tänkt mig. Då var nog Eckelin eller "Acklige Hin" mera i stil med Bjarnes berättelse.

Florman och jag ville en gång ta lite ledigt från läsläsningen, men det gick inte med mindre än att man var sjuk på ena eller andra sättet. Nu när vi var friska som nötkärnor och ändå ville smita, fanns inget annat att göra än att åtminstone se dödssjuk ut, så en dag innan läraren kom, kritade vi in varandras ansikten med sudden från svarta tavlan. Bleka som lik blev vi ju visserligen, men jag tror inte blekheten såg alltför äkta ut. Eckelin genomskådade oss i samma ögonblick vi räckte upp händerna och med ynklig röst bad att få bli befriade från läxväng på grund av hastigt illamående.

— Ja, ni ser bleka ut, pojkar, sa han, kom hit här jag titta på er lite närmare.

Kanske vi för en kort stund trodde oss ha lyckats, men när det sekunden därpå small ett par snartande och stingande örfilar över våra bleka ansikten, så att kritstoftet stod som en rök kring oss, insåg vi att han alltför fort genomskådat oss och med en högre och friskare färg än vanligt på kinderna, återvände vi slökörade till läxorna.

Nej, skulle man nu verkligen bli sjuk, så var det nog bäst att hitta på något bättre och det gjorde ett par pojkar en gång upp i "Nain". De hade kommit underfund med, att enris irriterade huden, så att den blir full av små röda utslag och med denna lärdom stängde de in sig tillsammans med ett par enrisbuskar i sitt rum och laste dörren. Där klädde de av sig helt och hållit och utstod formligt lidande genom att slå varandra på bara kroppen med var sin buske. Effekten låt inte vänta på sig länge. Dom lär ha sett rusiga ut, och husföreständerinnan som blev ditkallad i största hast medan utslagen ännu blomstrade som mest, blev skräckslagen och det var nära att bli panik inom skolan. Hela "Nain" isolerades och med spänning väntades flera sjukdomsfäll nära som helst, men dom uteblev. Innan läkare hade anlänt var utslagen betydligt försvagade, så det blev till att stiga upp igen, ta fram riset ur garderobens djupaste gömslen och ge varandra ett ordentligt kok stryk till, för att hålla scharlakansepидемиен i full gång.

Jag minns inte hur sjukdomen slutade, om det skedde genom en upptäckt eller om pojken självmant upphörde med sin frivilliga risbastu. Det kunde nog inte i längden vara så tilltalande att ligga isolerad på ett litet rum, för att då och då stiga upp och genompiskas av vassa enrisbuskar.

Alltnog, sanningen kom i dagen och straffet följe omedelbart.

Timmarna gick, dagarna försvann, det blev ferier, man kom upp eller satt kvar, kom tillbaka till skolan igen och blev till sist ett riktigt gammalt inventarium. Då fanns det inga hemligheter mera, man kände hela skolan och omgivningarna runtomkring.

Det som egentligen var den mest brännande frågan, ända från första till sista dagen, var förekomsten eller saknaden av godsaker eller s.k. tjack. Nu tror jag nog inte det skadat någon av oss, om vi fått något mer i den stilen, antingen i form av sockrad mat eller dryck, men det var det både si och så med. Maten var visst inte dålig, tvärtom, men det var lite för mycket sill, stekt i vatten och salt så den sved ända upp i huvudet, men den var aldrig dålig. Däremot hände det en eller annan gång, att smöret, som vi fick serverat på små glasassietter vid varje kuvert och pressat i en liten rund form, inte alltid var aldeles färskt, men det märktes snart. Då var det bara att lägga servetten över knäna, placera smörklickan där, och när ingen av lärarna såg det, spände man ut servetten med ett kraftigt ryck av båda händerna. Då flög den lilla härskna smörformen som en rakett mot höjden, där den så smack och bildade en gul plätt i taket. Det var bara konsten att våga börja, men den som satte i gång fick

ACORDIAL

VIKVÄGGAR AV PVC

FÖR

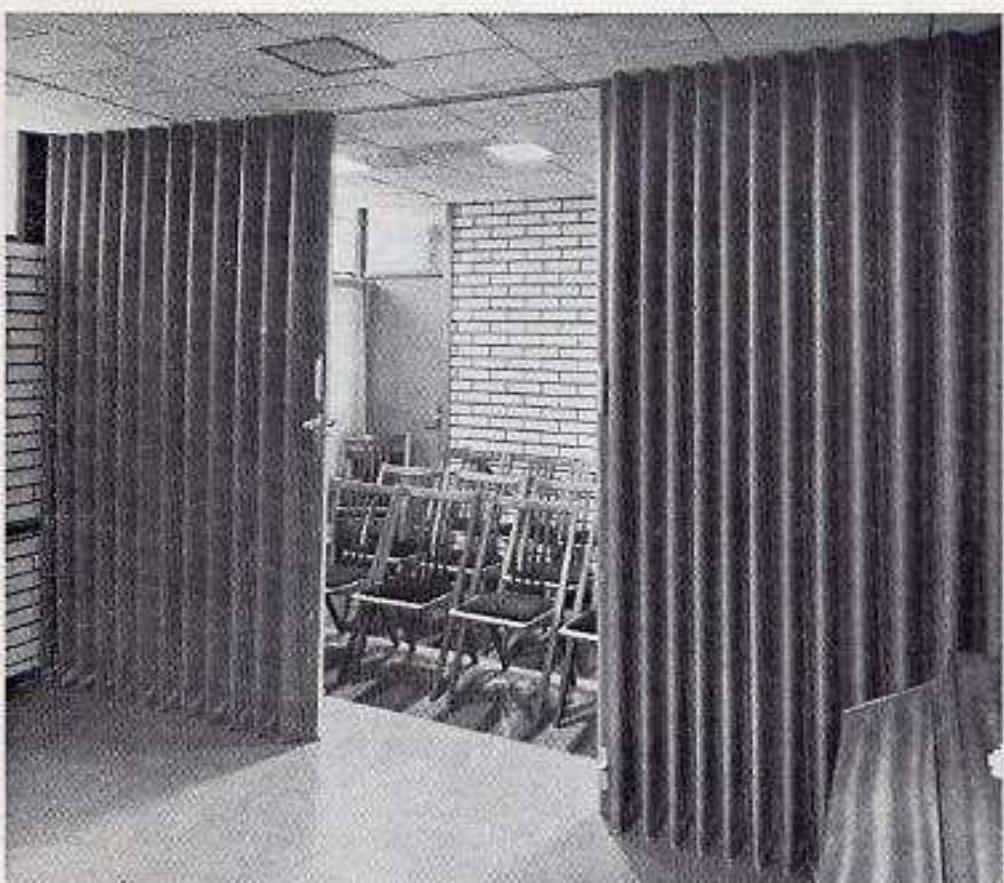
- FLEXIBEL PLANERING

- Ljudisolering avskärmning

- ELEGANT UTSEENDE

- LÄTT MONTAGE

- VETTIGA PRISER

DIEDRICH'S - BOLAGEN AB

DIAB

STOCKHOLM
08/23 38 30

LAHOLM
0430/120 45

HALMSTAD
035/11 88 70

Alla borde se ett Flora-hus

En huskatalog kan inte ge full rättvisa åt de populära Flora-husen. Kontakta oss nu så visar vi gärna. Se på detaljerna. Se på helheten. Och välj själv ett hus med stil och kvalitet från landets äldsta småhusstillverkare.

Försäljningskontor över hela landet. Välkommen.
AB FOGELFORS BRUK, Fågelfors. Tel. 0491/512 00.

Sänd in denna kupong till AB FOGELFORS BRUK, 570 75 Fågelfors.
Tel. 0491/512 00, så får Ni ytterligare informationer.

Name: _____
Bostad: _____
Adress: _____

Tuml. finas
Skall byggas nu
Skr i tomto

Tel. _____

FOGELFORS
HUS AV BESTÄENDE VÄRDE

snart många trogna efterföljare och på ett litet tag kunde hela taket bli rikt, om inte särdeles tilltalande, dekorerat. Det hände några gånger men inte alltför ofta. Nej, men det där med bristen på sötssaker var ett svårt problem. En del väntade troget tills lördagen, då veckopenningen utdelades av rektorn och föredrog att springa de fyra eller fem kilometerna till stationen, där närmaste handelshand läg, för att köpa upp ett lager av kola. Visserligen var det bättre än något annat, men så kort det varade, då var det lättare och billigare med äggoddy.

Nuförtiden intresserar jag mig inte mycket för äggpriser, men då visste vi pojkar precis vad äggen kostade i gården omkring. Jag tror att böndernas höngårdar gick med riktigt bra förtjänst, vi kunde sätta i oss åtskilliga tjog i veckan. Det var ett vispande i varje hus, men det måste alltid ske i smyg, det var nämligen förbjudet. Ofta samlades vi i stora toddylag på något rum, halade upp ägg ur fickorna, drog fram sockerpåsar, som stod i kappväskor under sängarna och rörde för brinnande livet med tandborstskaftet. Vi hade inga skedar och jag tror för resten inte att smaken förlorade på det, men som extra tillsats hittade någon på att röra kakaopulver, inte för mycket bara och jag ska säga det var en ljuslig blandning. Det fanns inte en grabb som inte var expert på äggoddy, i varje rum

fanns ägg, sockerpåsar och en och annan burk ögonkakao.

I rummet intill mitt bodde Stockebye. Han var äggoddyarnas konung, han ägde stora lager av socker och fylda burkar med kakao. Vi låg alldeles vägg i vägg, så varje ljud hördes, men trots det kunde vi inte låta bli att, innan vi somnade om kvällarna, en lång tid framåt bearbeta väggen från sitt håll med pennknivar och spikar. Vi höll på ganska länge. Hålen blev allt djupare för var kväll och spänningen steg dagligen. Skulle vi verkligen mötas på mitten eller skulle hålen gå förbi varandra? En kväll möttes borrhålen! Vi hade räknat rätt och glädjen var ömsesidig men kortvarig. Sedan vi viskat och pratat om ditt och datt och skickat in småsaker till varandra i form av papperskulor osv., bad Stockebye mig titta i hålet. Han lät lite underlig och grötig i rösten, men jag la i alla fall ögat till. Sekunden därför fick jag en sky av hans kakao-pulver i ansiktet, ja, inte nog med det, sången blev brun som en märgelgrav, ögat sved och jag var lindrigt sagt förbaskad. Det enda jag hade att spruta tillbaka var strösocker, det var inte dumt det heller, även om han inte fick ögonen fulla. Han aktade sig, men det var ändå nog för honom att ilskna till så pass mycket att han gick upp och hämtade en eldgaffel, körde in den med den spetsiga ändan i hålet och rörde

om. Jag slog tillbaka den, men eldgaffeln kom igen. Då tog jag, när den var som längst inne alldeles ovanför huvudet, och böjd den med kraft in mot väggen.

— Ha, där fick du allt!

Nu kunde jag ligga ostörd, eldgaffeln rörde mig inte längre, men Stockebye kunde varken få den ut eller in och fick somna med en sotig eldgaffel intill näsan.

Under hela min Solbackatid förekom bara en enda rymning, men den var så dumt planerad från början, så den glädjen blev kort och sorgen desto längre för dem som rymde.

Alla pojkar visste om det långt i förväg och det tisslades och tasslades om den stora händelsen. Det var på höstkanten. En lång tid i förväg hjälpte vi dem beredvilligt med att skaffa allt till den långa resan. Vi stoppade undan en eller annan skorpa, som försvann under måltiderna ner i våra byxfickor och hamnade upp i rymlingarnas garderob bakom skor och pjäxor, där skorpor och hårda brödkanter hopade sig till en ansenlig massa bakverk. Vad rymlingarna egentligen mest behövde var kontanter, men det var det ont om. Hela kapitalet, som vi salade, blev bara i krona och 85 öre.

En morgon, flera dagar innan rymningen skulle gått av stapeln, voro de borta. De saknades först i gymnastiken och sedan spred det sig som en löpeld, att pojkarne hade rymt. Några av oss var förgrymmade, vi kände oss lurade. Så kvicka hade ändå rymmarna varit, att de hade uppgivit en annan dag för sin flykt, men det tyckte inte vi, som stått för insamlingen, var renhårt gjort. För resten låg allt bakverk orört kvar i garderoben. Högen hade vuxit till alltför stora proportioner och var skrymmande att ta med på cyklarna, men pengarna hade de sannerligen inte lämnat efter sig. På ett par "lånade" cyklar hade de givit sig i väg i dagningen och för att förhindra ett omedelbart fasttagande var samtliga cykelringar sönderstuckna. Det var inget vackert drag. Vi, som var kvar, fick i alla fall gå miste om den beräknade glädjen att uppträda som detektiver eller poliser. Lektionerna fortsatte som vanligt. Rektorn satte sig lugnt i förbindelse med pojkarne förfäder och med poliser lite varstans i trakten.

Det hade varit rymmarnas mening att ta sig fram till Oxelösund varifrån de ombord i lasten på någon längre skulle skudda fosterlandets jord av sina fötter, men det blev ingen båtresa. Redan samma dag knepps de båda två, uthungrade och sovande i en halmstack ett par mil från skolan och det var inget annat för dem att göra än att snällt folja med hem. Pengarna var slut för länge sedan, det mesta hade gått åt till cigarrer och ovanan att röka i samband med för litet mat gjorde dem illamående och trötta, så något motstånd orkade de inte göra, utan nådde redan samma dags kväll skolan i sällskap med en länsmann, men betydligt slökörade och skamsna.

Att vi beundrat dem som hjälpt dagarna innan, kanske är litet för mycket sagt, men vi hade ändå hållit dem som fria och storsinnade naturer. Nu verkade de endast fäniga och med inte så litet löje över sig. Det var ingen stil på den rymningen, nej, då var det bättre med bakhållet i granhäcken.

En gång varje februari firade vi en stor fest, en riktig bal, med inbjudna flickor från när och fjärran som bodde i skolan över det dygn festen varade. Då flyttades alla vi pojkar ner i skolsalarna, som utrymdes och fylldes med halm på golvet och där skulle vi sova under den natten gästerna tog våra rum i besittning. Det var årets största fest.

Redan långt i förväg gjordes en massa förberedelser. Sportlektionerna lades om till danslektioner, visserligen utan flickor och det var ju väl för båda parterna, att minstone i början, för du milde en sådan dans. Gymnastiklären, som nu uppträdde som dansexpert, rev sina hår, skrek och dominerade, men gracen och plastiken inställde sig aldrig.

Det fejades och ordnades överallt och dagarna innan var köket mest att likna vid ett stort bageri. Lektionerna fortsatte visserligen i samma takt, men intresset var det si och så med. Kvällen innan den stora dagen skulle en hel del delikatesser föras ner från mässen till gymnastiksalen, där balen gick av stapeln. Som en löpeld spred sig det ryktet bland oss, att köksr och serveringsflickor, eskorterade av vaktmästaren, skulle bärta alit detta om en halv timme eller så den omkring tvåhundra meter långa vägen till festalen. I god tid kröp vi in i granhäcken, där

EFTERLYSNING

Så där omkring 1912, 1913, 1914 gjordes en stencilrad tidning av dåvarande eleverna på Solbacka. Detta framgår av det brev från Sven Malmberg, som återges i detta nummer av ST. Tyvärr har Sven inte någon tidning kvar men vill gärna veta om någon annan har det.

Hör Ni, "gubbar", leta i gömmorna och hör av er till Solbacka-Tidningen.

livsmedelståget skulle passera, och vår väntan blev inte särskilt lång, men spännande. Ryktet hade talat sant. Först kom vaktmästaren med en stor bricka i famnen fyllt av kakor och smödopp i oändligt tal, därpå földe en rad av kökspersonalen med fullastade backar mellan sig, och just som de passerade, blev granhäcken på en gäll vissling ett levande myller, och innan någon egentligen fattat något, stod vaktis och den övriga personalen gapande med tomma brickor och backar. Det hela hade varit ett ögonblicks verk. Det var som ett postöverfall i Klippiga bergen. Visserligen spildes inga liv, men det var på ett här när, att hela festen fick ställas in. Nu gick den av stapeln ändå, man kunde ju inte sända återbud till alla och vi slapp till och med straff, då hade så gott som hela skolan äkt med, för vi var många om det.

På tal om rofferi och överfall, så ansågs Clarence i skolan som en lyckans gullgosse. Det var inte nog med, att han fick sina vanliga fickpengar, utan han mottog jämt och ständigt "brev" från snälla föräldrar, fastrar och mormödrar och eftersom han hade Stockholm full av släktingar, vilka utverkade särskild rätt för honom att oftare lämna skolan över lördag och söndag, var det inte utan att vi kände en viss avund i hjärtat.

Efter en av sina vanliga stockholmsresor kom han tillbaka med fullastade kappsäckar. Hans dåtida rumskamrater, Luttrupp och jag, åsåg med brinnande intresse och med dräglande munnar, huru den ena chokladlådan efter den andra placerades på bordet. När allt var färdigdukat och de vackra locken avtagna, så att innehållet i askarna med sitt glindrande cellofanöverdrag och spetspapper i lådans kant blottades för våra ögon, slog han sig ner som en Krösus vid bordet och åt raffinerat långsamt en och en bit i sänder, vald ur olika lådor med mycken omsorg. På våra blygsamma förfrågningar skrattade han bara med munnen fyllt av choklad, marsipan, valnötter och kandera-de frukter, och åt obekymrat vidare. När kärleksmåltiden var till ända, men innehållet långtifrån slut, gjorde han mig ett förslag, som jag med glädje antog.

Clarence var nämligen i djup hemlighet, fastän de flesta visste om det, förälskad i en av småklassernas lärarinnor, men jag tror inte hon hade vetskaps om detta förhållande.

— Du Charlie, om du går upp till fröken Karlsson och skaffar mig hennes fotografi, ska du få en hel låda.

Han hade knappast uttalat det sista ordet, förrän jag var på väg, men han rusade efter mig i trappan och skrek, att det gillades

inte om jag talade om vem som skulle ha fotografiet.

Med andan i halsen kom jag upp i "Klostret", där föremålet för Clarence's tysta kärlek bodde, knackade på dörren till hennes rum och steg på.

— God dag, fröken Karlsson.

— God dag, vad vill du?

— Jo, hm, sa jag, jag undrar så om fröken Karlsson tycker om choklad.

— Ja visst gör jag det, hur så då?

— Jo, jag har ingen ännu, men jag kan lätt skaffa en hel sän härlig stor låda. Samtidigt pekade jag ut med händerna, men överdrov säkerligen en hel del.

— Jaså, det var ju trevligt.

— Jo, det kan jag skaffa och så skulle vi dela den.

— Jaså, skulle vi dela den.

— Ja, jag måste nämligen ha något för mitt besvär.

— Du får nog uttrycka dig lite tydligare. Vad är det fråga om?

— Jo se, det är så att, att, jag kan skaffa en sän härlig stor låda choklad. Återigen mätte jag upp med händerna, om jag, om jag ...

— Vad då om?

— Jo, om jag till en pojke kunde få fröken Karlssons, hm, fotografi.

Som en blommmande pion reste sig fröken Karlsson från sitt

handarbete, öppnade dörren, pekade i dörröppningen och lät mig försvinna som en skansen, misslyckad figur. Hon var i alla fall ärlig nog att inte forska, inte besvära mig med en fråga, inte ett ord om vem som var min uppdragsgivare, då hade jag bestämt inte kunna hålla mig. Hon bara stängde dörren kraftigt bakom min rygg.

När jag återvände till rummet var festen i full gång. Den av choklad övermättade Clarence hade i ett anfall av storsinhet bjudit in grannarna i rummen bredvid, och det enda jag såg av härligheten var ett tiotal mumsande munnar, där choklad och marsipan trängde ut ur mungiporna.

— Fick du nåt fotografi?

— Nä.

— Ja, jag trodde det och chokladen är redan slut.

Då blev jag lindrigt sagt en aning bitter, men chokladen var i alla fall inte slut. Samma kväll, när kandidaten i vanlig ordning släckt lampan i sovrummet, drog Clarence i mörkret fram sin kappsäck och ur den hämtade han en knastrande konfektpåse. Luttrupp och jag satte oss upp i sängarna och höll andan av spänning. Hade han ett outtömligt förråd? Vi hörde hur han vecklade upp påsen långsamt, körde ner handen, nu tog han en bit, var det en choklad på den eller

ANLITA ENDAST AUKTORISERADE TVÄTTFÖRETAG

TVÄTTBUSS - företagen

AB NYKÖPINGSTVÄTTEN
AB VIKBOTVÄTTEN
AB WICKSTRÖMS KEM
AB ADATVÄTTEN
AB FORSKEMiska

NYKÖPING
SÖDERKÖPING
NORRKÖPING
VAGNHÄRAD
NYKÖPING

Tel. 0155/141 27
Tel. 0121/10370
Tel. 011/129330
Tel. 0156/10250
Tel. 0155/19297

VI HAR FLYTTAT!

**GÖRAN LINGMARK
REKLAM- & ANNONSBYRÅ AB
GLOBE-consult Försäljnings AB**

NYA ADRESSER och TELEFONNUMMER

Stockholmskontoret:	Box 45110 104 30 Stockholm 45
Telefoner:	08/11 3575, 11 51 81, 10 48 91, 10 45 16, 10 48 57
Angelholmskontoret:	Järnvägsgatan 8 262 00 Angelholm
Telefoner:	0431/156 10, 156 50

en kanderad ananas kanske, förde den till munnen och tuggade. Lutropp och jag suckade, men bad inte om en bit, och mumsningen fortsatte. Då plötsligt greps han helt oväntat av ett hejdöst raseri, antagligen parat med övermättnad och äckel vid sotsaker, körde ner näven i påsen, drog upp den igen och slängde ut innehållet över hela rummet. Effekten blev precis som han hade räknat på. Lutropp och jag störtade upp ur sängarna och vilda som uthungrade djur, kröp vi omkring i kolmörkret, trevande med armarna utefter golvet och sökande för oss ovärderliga skatter. Gottregnet fortsatte, näve på näve regnade ner, blandat med hejdösa skratt från den vildsintre givarens sida. Men Lutropp och jag kröp tysta omkring. Vi hade inte tid för humor, konfekt var viktigare än humor just nu och våra förråd växte stadigt. I närbeten av Lutroppeks säng gjorde jag det största kapet. Där hittade jag i mörkret en hög, alldeles intill stolsbenet, där hans skor stod. Han hade samlat dem, det förstod jag, men ingen var mindre rövare än jag just i denna natt, så jag tog den — hela hans rikedom — och kröp försiktigt bort till min säng. Det var långt ifrån snyggt gjort, det medger jag gärna, men i dag när en halv lada konfekt, som jag trodde var så nära att bli min, hade gått mig helt förbi, var jag upprorisk sinrad och tog ingen hänsyn. Dock

måste Lutropp haft en del kvar, för när han äntligen slutat sitt leende, i synnerhet kring trakten av stolsbenet där skorna stod, blandat med stönanden och en och annan suck, kröp han upp i sängen och åt ganska länge, det hörde jag, men inte på längt närså länge och så vällustigt som jag.

Morgenen därpå tog Clarence upp ännu en stor överraskning. Det var visserligen ingen konfekt, ty den var slut, men något som inte var mindre spänande, en pistol, en "Scheintot-revolver". Det var en fin pjäs och hade kostat åtskilligt. På middagsrästen skulle den prövas. Vi fick sällskap några stycken upp i skogen för att leta villebråd. I en gran satt en ekorre och gnagde på kottar. Den blev det första offret. Ekorren skulle enligt utsago efter skottet falla redlös till marken, så man bara kunde plocka upp den med händerna, men efter en kvart eller så skulle livet åter vända tillbaka.

Clarence laddade, siktade och sköt. Ekorren släppte kotten. Den var det enda som föll, men själv för ecorren som en pil upp i toppen på granen, där den smackade hänfullt åt Scheintot-skytten.

Det var konstigt, sa Clarence, men det var nog för långt avstånd grabbar, kom här vi in i svinstian och prövar på en gris.

Här kunde det åtminstone inte bli tal om långa håll och i fantasiens såg vi redan tre stycken väl-

födda, men avsvimmade svin för våra ögon.

— Stäng dörren, grabbar, så inte skottet hörs, sa Clarence och gick med den laddade och osäkrade revolvern den största suggan in på livet. Han siktade mitt i trynet och fyrade av. Det blev ett grymtande och ett vildsint hoppande i svinstian, så att dyngan skvätte högt upp efter de kalkade väggarna, men något mera livaktigt än dessa tre grisar, i synnerhet suggan efter det skottet, har jag sällan sett.

Clarence sköt i vredesmod ett skott till, men när detta hade precis samma verkan, blev han förbittrad och tvivlade på revolverns förmåga.

— Men det står inte att den ska göra djur skendöda, det kan ske inte går, utan den är naturligtvis avsedd för människor. Är det någon av er, som vågar stå för ett skott?

Eftersom vi var rumskamrater och jag vågade, gick vi upp till sammans, där jag fattade posto vid min säng, i den händelse jag skulle trilla av pinn. Jag blundade, Clarence siktade och sköt, men jag stod kvar.

— Kände du någonting?

— Nej, inte ett dugg.

— Det var en sabla revolver, den har ändå kostat tolv kronor och duger inte till mer än att smälla med. Den ska jag byta när jag kommer till Stockholm nästa gång.

När jungfru Klara — "Klara sol" kallade vi henne — på kvällen kom upp för att ta av våra sängtäcken, blev hon halvt förblindad, när hon ryckte undan mitt. På sängtäcket hade efter skottet samlat sig ett fint, nästan osynligt stoft, antagligen vitpeppar, och det var det Klara fick i ögonen. Att det sved undrar jag inte alls på, och som en rödhårig furie rusade hon med händerna för ansikterna ut ur rummet och skrek:

— Mina ögon, mina ögon. Så någon glädje med revolvern var det ju i alla fall, fast vi döpte om den till "Scheit-Not-revolver".

En vår byggde vi oss hyddor i skogen. Det var välgjorda boningar av sten, stötar, kvistar och mossor. Här höll vi till på fritider, fjärran från lärar och klockringningar, men de mest spännande timmarna vi tillbragte där var ändå nattens.

Så fort läraren hade släckt lampan, steg vi upp, påklädda

som vi lagt oss, med lakanet och täcket draget högt över halsen, tog fram repstegen, band den i fönsterposten och efter att ha kastat ner filter och kuddar på sandgången klättrade vi ut i den svala och tidiga vårnatten. Å, det var obeskrivligt skönt att så starkt och ohejdat få känna och njuta friheten.

I hyddorna gjorde vi upp en stockvedsbrasa och inlindade i filter låg vi samlade omkring elden och njöt av flammorna och spraket. Då kom cigaretterna fram. Inbillig dig inte att det finns en pojkskola, om än aldrig så exemplarisk, där inte en del av de stora pojkar redan i viss mån har fallit för frestelsen att känna sig vuxna med tillhjälp av cigaretter eller en pipa, och så var det också här. Vi bolmade i kapp med de sura trågrenarna och det var här som historierna, berättelserna och funderingarna fick fritt utlopp. Det var här vi kom riktigt nära varandra och det är också dessa vårnätter som står klarast och ljusast i minnet från hela skoltiden. Jag tror de nätterna var lika nyttiga för oss på ett sätt som plugget på ett annat. Ja, de var helt enkelt ljulliga. Alltid hade vi tagit något åthart med oss hit upp, kvällarna blev långa, och det kändes bättre att doppa dessa hårdas brödbitar i kokande vatten över elden, än alla kolakarameller i världen, avnjutna inom skolans område.

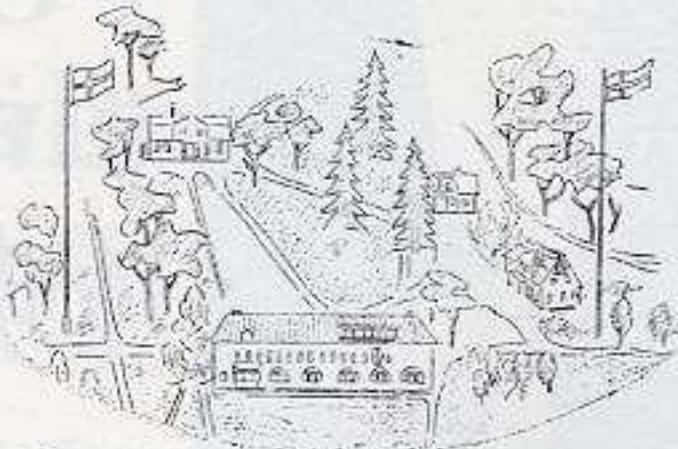
Är det något jag verkligen saknar under min skoltid, så är det detta, och just de kamraterna kring elden i hyddan under tysta, hemlighetsfulla vårnätter.

Tack för att jag fått uppleva bara det!

Ingenstans kommer väl människorna så nära varandra som kring en öppen eld. Det är som om elden öppnade dem själva. Eller vad är det? Är det ett minne, ett omedvetet nedärvt minne från människans primitivaste barndom, när de samlades kring den värmende härdan, som tinar upp allt fruster och kallt inom dem. Ja, jag vet inte, men kring elden är, har alltid varit och skall alltid bli en samlingsplats för människor från skilda aldrar och raser.

Så småningom somnade den ene efter den andre, men alltid höll en av oss vakt — en pojke i brytningsåldern — som med stora och undrande ögon stirrade in i glöden — med kroppen full av vårnattens sjudande liv.

**Annonsörerna gynnar oss.
Gynna dem - när du kan.**

Solbackeföreningen i Göteborg SAMLADE TILL TORSDAGSTRÄFF i KÖPMÄNNENS HUS.

11-11-54

WÅLSA GÅVAN VÄNNEN SUON - HEJ !!!

Hans Wachtmeister
Hans Wachtmeister

Gunnar Schramm
Otto Beckman
Björn Trapp
Hans Wachtmeister
Alof Asklund

Mitt tillbyggnad
Gunnar Wachtmeister

Wachtmeister
Björn Trapp
Hans Wachtmeister
Lars Sandring

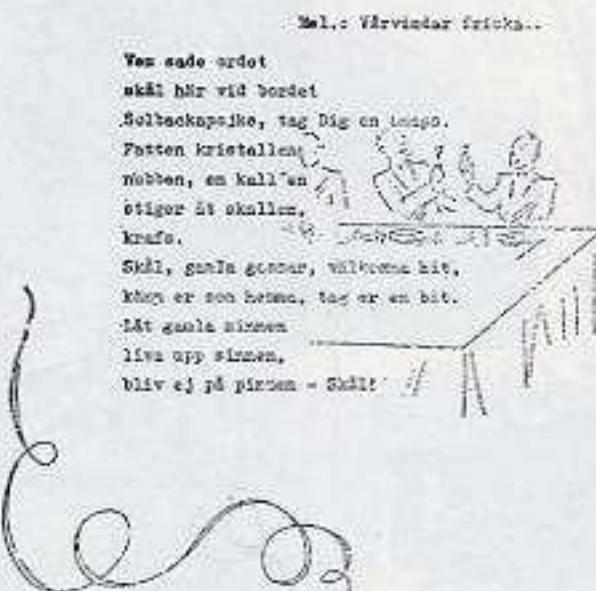
När seklet var ungt

Att det varit många göteborgare på Solbacka alltsedan "tidernas" begynnelsel har vi vetat länge. Att de många gånger fortsatt att träffas långt efter skolårens slut vet vi också. Man har gjort det i glädje och gamman, som kanske de här små visorna skallrar om. De är från en torsdagsträff i Köpmännens hus i

Göteborg den 11.11.1954. Bland de som ritat sin namnteckning på sångbärtets första sida är åtminstone följande autografer tydbara: Edwin Hampf, Hans Wachtmeister, Gunnar Schramm, Otto Beckman, Alof Asklund, Björn Trapp, Lars Sandring, Osmo Diehl, Gunnar Wällgren och Bertil Hüttner.

Tu Solbackapojkars stup - tut - tut
Förrevior i sväljete äpp - tut - tut
och kommerzuglo - m
et hinner vi liston
ett ja nubben stup i stup - tut - tut.

Mel.: Virvindar fröks..

Van sade ordet
skrä här vid bordet
Solbackapsike, tag Dig en länga.
Patten krisellen
Nötten, en kull'n
ötiger åt skallen,
krafs.
Skål, gissa gissar, vilkena bit,
klog er son hemma, tag er en bit.
Mät gissla sissen
liva upp sissen,
bliv ej på pisen - Skål!

Intressanta arbeten ...

forts. fr. sid. 8

kollektiv som ofta återkommer i Zur-Schmiedens brev. Hur stor arbetsstyrkan var, är angivet i några mantalslängder som ännu finns bevarade. Sammanlagt var antalet mantalsskrivna 37. Där till fanns naturligtvis en hel massa barn. Traktens torpare och bönder deltog säkerligen också i arbetet, framför allt vid körsorna.

Aven om endast en liten del av lönen utbetalades i kontanter, så hade ändå Zur-Schmieden svårt att få ut dem från Torshälla och komma fram med dem till folket. Det hände t.o.m. att kolarna hotade att lägga ned arbetet. Zur-Schmieden skrev till sina principaler och bad om pengar och beklagade sig över "ein unbendich folck". Ändå tycks arbetstolket ha uppskattat och hållit fast vid sin förman.

FLYTΤΑΝΔΕ ARBETARE

På grund av den dåliga lönsmarknaden och bristande malmtillgångar, blev arbetsstyrkan allt mindre. 1648 fanns det 10 mantalsskrivna, och 1650 saknas massmästaren, varför påbläsningen torde ha upphört.

Arbetarna sökte sig till de övriga bruken. De oansenliga små arbetarbostäderna förföll. Men ännu för 50–60 år sedan, kunde man hugga tag i de gamla husgrunderna vid ängslätter runt Strömsborg och Lövlund.

Finns det något mer påtagligt minne kvar från Olliösa järnbruk? På en gård i trakten ligger, bland många andra ting i en gammal smedja, ett "göt". Det har sedan generationer varit underlag för gångbrädan ut på dynghögen. Den muntliga traditionen berättar, att det järnstycket kommit från masugnen.

En oproportionerligt stor hammare har de påhittiga anfäderna på gården gjort om till en sorts stöt, som används att jämma till gärdsvägar med. Hammaren lär ha kommit från Hammarsmedjan.

Så finns historien om Silver-skatten. Den berättelsen härrör sig från 1890-talet. Då var det äter liv och rörelse i Olliösa skogar. Stora avverkningar hade lockat folk från olika håll i Sverige för att "bila" timret. En av dem, en kraftig, tyvärr man som hette Blomberg och bodde vid Kvarntorp, fann "Skatten". Det var nästan i Masugnsområdet och skulle ha varit mycket silver. Han for till Stockholm, där kamraterna fann honom efter några år som en välbärgad man.

Var det en silverskatt? Varför låg den där? Hade den legat sedan järnhanteringens tid? Finns det mer — eller är den rena natur, som mer och mer återtar herraväldet över området, vår tids största skatt?

FOTO- tävling 1971

Till 1971 års fototävling på Solbacka hade 23 bilder inlämnats. Juryn, bestående av Harry Berger och Arne Isenius kunde så småningom enas om följande prislista.

Första pris till Lars Baalack för Auktionen, andra pris till Carl-Johan Ekströmer för hans ovanliga studie av Forum. Lars Baalack fick också tredje pris för Solbacka om natten.

Utställning 1950

Den 19—22 maj 1950 anordnades en utställning av fotografier på Solbacka och en av deltagarna — och talrikast företrädd — var Cales Claes Beckman. Han har nu så här drygt 20 år efteråt lånat ST några av de utställda fotografierna.

Titeln på dragspelsbilden är talande nog Under läxläsningen, vilket kanske inte är så där aldeles självklart. Däremot torde det inte vara någon svårighet att gissa vilken av de övriga bilderna som heter Första doppet och vilken som fått rubriken Sovdags.

Göteborgs Sport

Ovanlig skidstafett

Mitt i allt vinterrusk och när alla gick omkring längtan till våren blev aktiviteterna mellan lärare och elever svaga. Till slut kom emellertid rådet med ett bejublat förslag om en skidstafett. Varje elevhem, kollegiet och externerna ställde upp med ett lag var med 10 deltagare. Förste man (inklusive kvinna) åkte på löparskidor, nästa på slalomskidor osv. och varje lag hade bara ett par skidor av samma sort.

Banan startade vid stora kaxis och gick i en runda förbi Olympen, upp bakom Sjukan, där — enligt välkänt mönster — serverades blåbärssoppa för snabb drickning. Så fortsatte banan till målet vid kaxis. Organisatörerna skall ha tack för ett trevligt "mini-vasalopp".

På bilden spurtar Åke Stålberg livligt påhejad i mål. Åke var en av stafettens organisatörer. I förgrunden syns lagledaren för "Gudarnas boning", Lars Baalack, medan lektor Tor Lundberg i bakgrunden avväktar sin tur att få ge sig ut i spåret. Text: M. Bratt. Foto: Ekströmmer.

ÅRETS MATCH!

Vad är Freizer—Clay, Ishockey-VM, Allsvenskan, mot den säregna match i basket som spelades i norra gymnastiken en dag i april. Det var Jung-team, som bestod av Thomas Ericsson,

Anders Engström, Christer Ljung, Thomas Stenberg, som utmanades av Bratt—Engström-team. Stjärnorna där var Marika Bratt, Catharina Hedberg, Inga Engström, Ann Praag och Madelene

Kundernas
förtroende
vår bästa
reklam

Helsingborgs Tryckcentral

252 23 Helsingborg - Tel. 042/11 17 46
Boktryckare TORSTEN BERGHAMMER

Akerfeldt. MATCHEN spelades i ett fantasifullt tempo, men dock ej efter konstens alla regler.

Jung-team begärde allt oftare time out, och försvann, men återkom med fulla friska tag. Överkonstapel Ottov försökte att få ordning på de jublande åskådar-massorna och såg därfor inte när lagledare Bratt kidnappades av ledda förbrytare. Hjälplösa rop

på domaren var utan resultat, men inte ens de kunde hindra lag-andan. Pliktskyldigt kom Bratt igen efter en hård kamp bakom kulisserna.

Efter en hård match med många blämärken kunde Jung-team hyla flickornas seger som blev 15—12. En MATCH inte att förglömma.

IDROTTSSKÖLDEN

har i år tilldelats Thomas Alm, klass 3 B. Foto: Björn Ohlsson.

FOIBOS - hemligt och beundrat

Foibos' medlemmar fångade av Björn Ohlssons kamera. Övre raden från vänster Thomas Stenbeck, Peter Stjernberg, Jan-Erik Högberg, Åke Stålberg, Lars Harlegård. I nedre raden flankeras ordföranden Gunnar Hultman av Mårten Persson (till vänster) och Fredrik Wickström.

Med jämn mellanrum har åtta stycken gala-klädda Solbackaelever diskret syns inträda till Yxis strax efter stangningsdags. De har alla haft något verkligt determinerat i blicken — och visser även en påse i handen. Många har beundrat den tjuviga anblick de då utgjort, dock oftast utan att veta vilken elit de åtta egent-

ligen är. Men har de någon gång av en välinformerad kamrat fått reda på, att dessa män utgör Foibos, ja då har de i nästan samtliga fall undsluppit sig ett beundrande fläm eller något sådant.

Ja, Foibos är beundrat, och en plats i dess illustra sällskap är hett eftertraktad. Däremitt vittnar bl a den mängd ansökningar om

medlemskap, som i höstas kom Foibos tillhanda. Bland dessa utvaldes sedan de, som bäst motsvarade vad som krävs av en Foibos-medlem.

Verksamheten är fortfarande hemlig, men att en studiecirkel på temat "Krig och Fred; av Leo Tolstoj" avhållits torde vara bekant för många. Foibos vill i samband härmad tacka lektor B Magnusson för dennes uppförande arbete med cirkeln. De pengar föreningen erhöll efter cirkelns avslutande skall användas till en studie-resa, vilken antagligen kommer att gå till Drottningholms teater. En viss begränsad ökning av den mer utåtriktade verksamheten torde vara att vänta nästa år.

Det förekom under det gångna året ett försök att kopiera Foibos. Man trodde sig ha anat en del av föreningens hemligheter, och försökte genast applicera dessa på den nya "klubben" — vars latinska namn de flesta av medlemmarna inte ens förmådde uttala korrekt. "Klubben" själv dog dock tämligen snabbt, och förmådde innan dess aldrig höja sig över den vulgära nivå på vilken den startade sin sk verksamhet.

En gammal latinsk sentens får tjäna som en talande avslutning: *Bene vixit qui bene latuit* eller *"Väl levde den som väl höll sig dold"*.

Av Foibos-ordföranden
Gunnar Hultman

Specialarbeten på Solbacka

forts. fr. sid. 9

Hans idealflicka har följande utseende: lång, mörk, smal, med bruna ögon och skall vara intelligent och snäll. På Solbacka har han en "bästis" och ibland även sällskap, men hans förbindelser är mest sporadiska. Han tänker gifta sig, men inte innan han är klar med sin utbildning och vill då gärna att hans fru ska vara hemma hos barnen, vilka han vill ge samma uppfostran som han själv fått. Han föredrar att bosätta sig utomlands med sin familj.

På Solbacka är han med i föreningslivet och har idrott och gymnastik som första intresse, hans medelbetyg ligger på 3,3 men han läser endast till skrivningarna. Han tycker bäst om biologi och särst om matematik. Han dricker sällan på Solbacka, men när han gör det blir det vin. Han har aldrig blivit ertappad för något. Han anser sig vara nervös ibland men tycker inte att han kan vända sig till någon med sina problem. Han är inte rädd för att vara avvikande och klär sig inte medvetet som sina kamrater, han gillar Solbackakavajen.

Sen han började på Solbacka har han inte fått någon speciell jargong, men skolan har givit honom saker av värde att ta med sig ut i livet, bl a artighet, hänsyn, kamrater och anpassning till kollektivet. Av årstiderna tycker han att våren är bäst på skolan. Han trivs!

Dagens Solbackaflicka:

Hon är 18 år, blond med blå ögon, är mår om utseende och hygien och bor i storstad i Mellansverige. Hennes far är företagare och själv anser hon sig ha en hög social ställning, men har ingen egen förmögenhet. Hon är inte politiskt intresserad och har ej heller några rasmotsättningar. Hon tror på Gud ibland — "när han behövs". Hon håller regelbunden kontakt med hemmet och dit längtar hon ganska ofta. När hon är hemma, roar hon sig med privata fester och hemkvällar, hon är nykter när hon går ut — dock inte när hon kommer hem. På skolan har hon en "bästis", även sällskap, men det anser hon som mest sporadiska.

Hennes idealpojke är mörk, smal, lång och har bruna ögon. Han bör också vara intelligent och lojal. Hon tänker gifta sig, men vill yrkesarbeta både innan och efter och tänker vara hemma endast medan barnen är små. Hon vill ge dem samma uppfostran som hon själv fått. Hon föredrar att bosätta sig utomlands eller på landet. Föreningslivet på Solbacka intresserar henne inte mycket, med undantag av ridning och musik. Hon dricker sällan, i så fall vin och hon har aldrig blivit ertappad för något.

Hennes medelbetyg ligger på 3,0 och det roligaste ämnet är engelska och det tråkigaste matematik. Hon är inte rädd för att vara avvikande, men klär sig dock som sina kamrater, hon gillar inte Solbackakavajen. Hon är nervös ibland men har ingen att anförtro sig åt. Hon tycker inte att hon har fått någon speciell jargong sedan hon började på Solbacka. Skolan har givit henne saker av värde såsom kamrater, hänsyn, kontakter och självständighet. Hon tycker bäst om våren på skolan. Hon trivs!

Utöver dessa undersökningar finns många fler. Bl a har Thomas Ericsson och Jan Stålbring gjort ett sociogram vilket bestod av att kartlägga kamratrelationer samt att mäta varje elevs sociala status i klassen. Undersökningen utfördes förstås efter psykologins alla regler.

Sist, men inte minst, finns Lars Baalack, Krister Ljung, Urban Toll med sitt arbete, en film om "Livet på Solbacka". Dessa tre nyblivna regissörer har förevigat Solbacka med hjälp av en trettio minuter lång film. Ett fantastiskt skrädespel med musik, liv och rörelse.

Efter detta kanske man kan deklarera att eleverna i årskurs 3 verkligen har gjort sina specialarbeten med stort S.

Marika Bratt

GORTHONS *Rederier* HELSINGBORG

Telefon 042/126080

Telegramadress: GORTON

Solbackaelever i väntan på start på Misteln.

HOLIDAY ON ICE

Så hade den då kommit — dågen alla längtat efter! Icen låg tjock och glänsande över hela Misteln och inte sedan vintern 1964 hade setts sådan glanskis på skolan. Hela skolan fick lov för att riktigt kunna njuta den fina isens fröjder, och magister Per Tranqvist samlade de skridsko-nyttjande Solbacka-gossarna och -flickorna utanför T-bryggan för en liten information angående dagens tävling.

Tävlingen bestod av en klassstafett med start och mål nedanför T-bryggan. Från starten gick banan till en punkt ca 200 m öster om slalombacken, fortsatte via Tjuragens östra udde längs stranden mot Herrökna och ungefärligt emot badplatsen svängde banan tämligen brant mot T-bryggan. Varje klasslag åkte banan två varv och segrare blev åk 3B (nat vet). De har all heder av sin prestation. Banan var tämligen krävande och oslipade skridskor gjorde sannerligen inte det hela bättre. Men alla lagen från åk 3 ner till 9:an kämpade väl och såg ut att stortrivas. De bågge mönstereleverna Martin Styren och Lars "Mickey" Baalack kunde till och med kosta på sig att improvisera mycket komplicerade konstakningsnummer.

Magister Axel Ericsson var gifvetvis närvarande som alltid när

det gäller friluftssysselsättning och Solbacka är inblandat. Även Faxo hade ställt upp med nykammad svans. Till stor besvikelse för alla elever, som inte önskade högre än att se rektorn på hal is, hade rektor Åke Josefsson glömt skridskorna hemma. Hr Nordling, alias Frotte, var den suveräne taktkiken bakom 3B:s vinnares lag och lektor Tor Lundberg med dotter Ulrika var med och lade upp taktiken för 3A. Men när en spricka i isen helt plötsligt dök upp, där det inte borde vara en spricka framför en av lagets åkare, förlorade 3A stafetten.

Mag. Stig Nirstedt kom med hela det nirstedtska hockeylaget (3 st), trots bandyklubbarna kanske nästa generations brynäskedja. ST:s nya redaktör Marika Bratt, åk 1, fanns på plats liksom förra redaktören Åke Stålberg. Nere vid bryggan kontrollerade magister Hans Norrman extra nog att skridskorna satt som de skulle — och det gjorde de.

Trots den perfekta isen fanns det elever som var indisponerade eller som inte hade tillgång till skridskor. Magister A. Langenberg, Olympens nye trevliga pater, tog dessa på en 5 km lång promenad runt Misteln.

C. G. Wrangel

Martin Styren och Lars Baalack i ett komplicerat konstakningsnummer.

Rektor Åke Josefsson hade tyvärr glömt skridskorna.

Bredvidstående artikels författare Carl-Gustav Wrangel i vimlet på isen.

Årskurs 3B:s segrande lag i traditionell laguppställningspose. Bilderna tagna av Wrangel och Ekströmmer.

